Mijn highlights

Werken

Coffey Genealogy. 1983, 333 pp.

De Oostendse kaper Carel Jonckheere. 1985, 259 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 166 pp.

Coffey Genealogy 2. 1985, 528 pp.

Coffey Genealogy 2: Addendum. 1986, 77 pp.

Coffey Genealogy 3. 1987, 592 pp.

Genealogie van CUFFEZ en varianten COFFEZ en COUFFEZ, dl. I: *Bronnen*. 1988, 413 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 187 pp.

Genealogie van CUFFEZ en varianten COFFEZ en COUFFEZ, dl. II: *Takken*. 1989, 357 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 331 pp.

Coffey Genealogy 2: Addendum 2. 1990, 105 pp.

Coffey Genealogy 3. (herdruk). 1991, 593 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 593 pp.

Egyptereizen 1988 en 1990. 1992, 219 pp., herziene ed. 2020 (e-boek), 216 pp.

Genealogie van CUFFEZ en varianten COFFEZ en COUFFEZ, dl. III: *VANDECAVEYE, DECUF en addenda*. 1995, 257 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 219 pp.

Genealogie van CUFFEZ en varianten COFFEZ en COUFFEZ, dl. IV: *CUSSÉ, GAFFÉ en ook DU HAMEL DE CANCHY en SANSON*. 2002, 458 pp., herziene ed. 2020 (e-boek), 386 pp.

Egyptereis 2001. 2003, 50 pp., herziene editie 2020 (e-boek), 50 pp.

Genealogie van CUFFEZ en varianten COFFEZ en COUFFEZ, dl. IVa: *Addenda (Buteux) en correcties.* 2004, 88 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 63 pp.

Genealogie van CUFFEZ en varianten COFFEZ en COUFFEZ, dl. IVb: *CUSSÉ, GAFFÉ en ook DU HAMEL DE CANCHY en SANSON, met addenda Buteux (dl. IVa – 2004).* 2005, 504 pp.

Henry Cuffe, secretary to the Earl of Essex, archive documents, 1600-1601. 2010, 55 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 65 pp.

Genealogie van CUFFEZ en varianten COFFEZ en COUFFEZ, dl. V: *CUFFER, CUFFET en addenda.* 2011, 237 pp., herziene ed. 2020 (e-boek), 271 pp.

Kwartierstaat CUFFEZ - 10 generaties, 2016 (e-boek), 77 pp., herziene ed. 2019 (e-boek), 77 pp.

Mijn highlights, 2019 (e-boek), 96 pp., internet ed. 2020 (e-boek), 79 pp.

Wettelijk Depot: D/2020/ André Cuffez, uitgever

Titelblad : *Le Coquelicot*, Kees van Dongen, Museum of Fine Arts, Houston, zie p. 54

E-mail : andrecuffez@hotmail.com

Inhoud

Inleiding

Dit werkje maakte ik oorspronkelijk uit noodzaak en voor mij alleen. Als ik terugdenk aan de hoogtepunten in mijn leven stel ik vast dat er alleen maar flarden overblijven en dat is spijtig. Ik tracht die te reconstrueren met foto's en data en dat lukt aardig. Dankzij het opzoekingswerk komen er details aan de oppervlakte, die zelfs de herinnering nog mooier maken! Bovendien kan ik alle gegevens direct terugvinden op de computer.

Mijn grootvader heb ik nooit gekend en gegevens over hem vinden was heer moeilijk. Had ik kunnen beschikken over een document zoals dit, was dit ideaal geweest. Behalve een oude foto, enkele handtekeningen op administratieve documenten en een paar beperkte mondelinge overleveringen, is dit alles wat van hem overblijft. Voor geïnteresseerden in genealogie, kan een dergelijk document van nut zijn, want genealogie is meer dan een paar data.

Ik heb getwijfeld of ik dit document op het *Internet Archive* (www.archive.org) zou plaatsen, daar dit eigenlijk maar hoofdzakelijk voor mij, voor mijn familie en mijn vriendenkring van belang kan zijn. Het kan echter ook zijn nut hebben voor anderen om iets dergelijks te maken, of om ideeën op te doen om activiteiten te plannen.

Deze internet-editie verschilt van de oorspronkelijke e-boek-editie omdat de persoonlijke gegevens werden verwijderd.

Istanbul, Pierre Loti

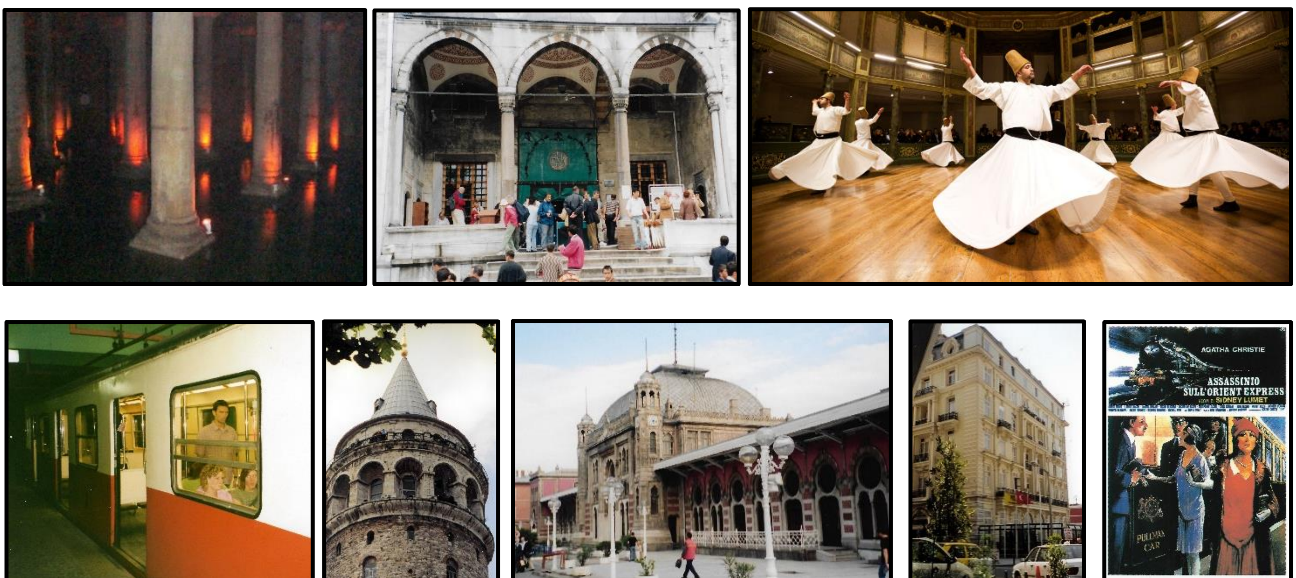
De stad Istanbul fascineerde mij al sinds mijn kindertijd. Mijn moeder had van haar broer die bij de koopvaardij was, 4 ingekleurde postkaarten (eerste foto) gekregen met een panorama van de stad.

Wanneer ik Pierre Loti (*Aizyadé*) heb leren kennen weet ik niet meer. Op school *moest* ik voor de Franse les een boek lezen en dit was *Le roman d'un spahi* van Loti. Van de inhoud herinner ik mij niets meer. In 1955 vind ik op de Vlooienmarkt op het Vossenplein in Brussel van Loti, *L'Exilée*, waarin '*Constantinople en 1890'* (pp. 113-191) voorkomt. Dit werkje heeft een diepe indruk op mij nagelaten, hoewel Aziyadé er niet in voorkomt, behalve misschien op p. 126 (... en pèlerinage aux cimetières, …). Zij is dan 18 jaar, een haremmeisje, waarop de 27-jarige Loti verliefd is.

In juni 2006 kan ik eindelijk deze magische stad bezoeken! In de Hagia Sophia - nu een museum - viel mij vooral de draaiende gang naar de bovenverdieping op. Ik ga ook naar de wijk Eyüb waar het 'Café Pierre Loti' is, met een klein museum over Loti en Aziyadé. Ik bezoek er ook de Eyüb Sultan-moskee.

De Basilica-Cisterne met 336 zuilen van 8 meter hoog was een hoogtepunt van mijn bezoek voor de speciale sfeer die er heerst. In 2010 ben ik terug in Istanbul om dit opnieuw te beleven. De Blauwe moskee (Sultan Ahmed) is prachtig. Wat ik ook moest meemaken, was een voorstelling van de draaiende derwishen. Dit was in het Mevlevi klooster (in 2010 in een hamam). Een ritje in de oude metro van 1875 was indrukwekkend. De Galatatoren (61 m) is zeker een bezoek waard. Het oude treinstation waar de Orient-Express toekwam en het mooie Pera hotel waar Loti logeerde in 1890 en waar Agatha Cristie haar *Murder on the Orient Express* schreef, mochten zeker niet ontbreken!

Nefertiti, Berlijn

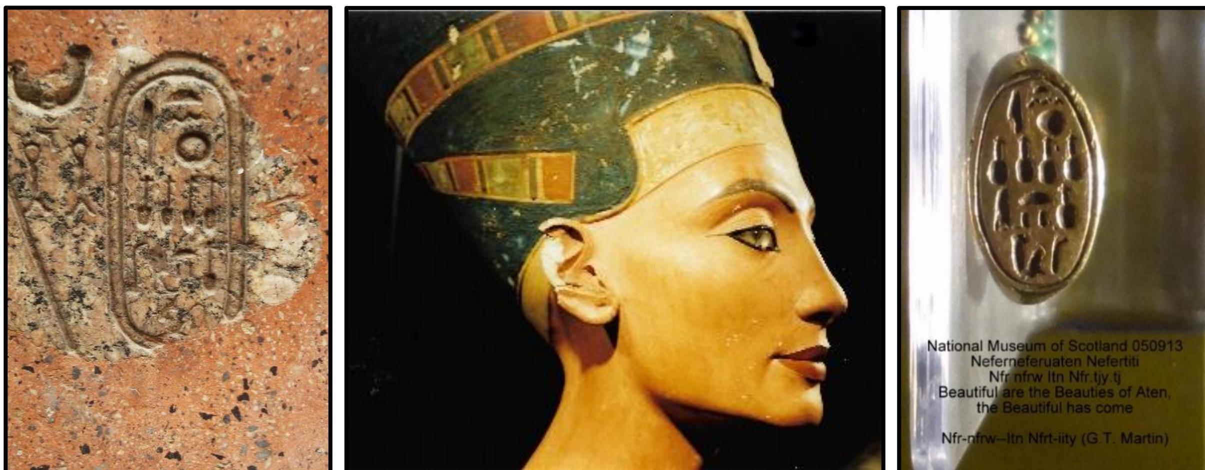
Nefertiti leerde ik al kennen sinds 1954 dankzij een poster, in een monochrome geelbruine kleur. Haar gracieuze houding en haar specifiek hoofddeksel, sprak mij ook erg aan.

Toen ik op 25/2/1990 het mooie Gayer Anderson museum (islamitische kunst) in Caïro bezocht, zag ik in een kamer een levensgrote kopie (48 cm hoog) van het Nefertitibeeld, wat me wel verraste, want ik dacht aan de veel kleinere kopie (hoogte 25 cm) die ik thuis had! Nadien heb ik nog levensgrote kopieën gezien: in een etalage in Londen op 6/7/1995 en in het kasteel van Bodrum op 1/9/2014.

Behalve haar mooie verschijning is haar naamcartouche ook heel bijzonder. Een mooie afbeelding van die cartouche is te vinden op de gereconstrueerde sarcofaag van Echnaton in het Egyptisch museum in Caïro (20/3/2011), ook in mijn *Egyptereizen 1988 en 1990*, p. 184.

In het 'National Museum of Scotland' kon ik op 5/9/2013 haar zegelring fotograferen (foto 90° gedraaid, sterk vergroot, detail), met de talrijke 'nefer' (nfr = mooi) hiërogliefen. Haar naam: 'de schone is gekomen'. Op 11/11/1995 zie ik het beroemde beeld in 'levende lijve' in het Egyptisch museum in Berlijn (toen nog in Charlottenburg) en kon ik er een foto van nemen (midden-onder).

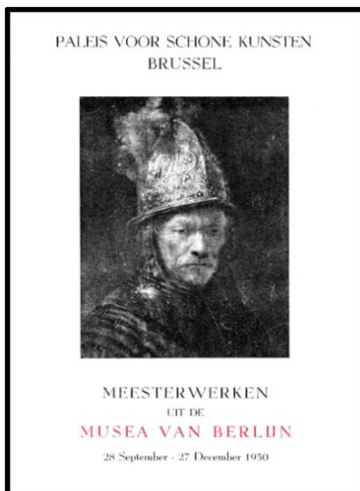

Petrus Christus, *Portret van een jonge vrouw* (1470), Brussel

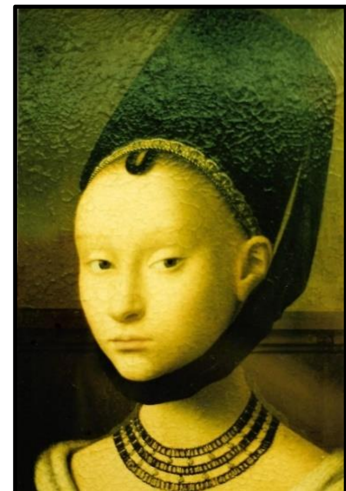
Mijn eerste schilderij waarvoor ik in bewondering stond was er een van Petrus Christus (1410-1475) in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten in Brussel in 1950. Ik was zo gefascineerd door dit kunstwerk dat ik zelfs de catalogus (in zwart-wit) kocht. Volgende beschrijving: 'borstbeeld van een voorname jonge vrouw in blauw kleed met een hoge zwarte muts'. Op de cover van de catalogus in het Nederlands staat een schilderij van Rembrandt (*De man met de helm*). De Franstalige catalogus draagt als cover het bekende schilderij van Petrus Christus.

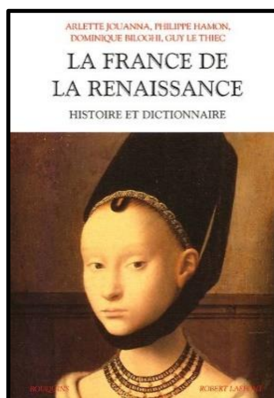
Dit schilderij, 29 x 22,5 cm – sinds 1821 in de Gemäldegalerie in Berlijn – zou Anne of Margaret Talbot, dochters van de tweede graaf van Shrewsbury, kunnen zijn. Zij zou in Brugge zijn geweest in 1468 voor het huwelijksfeest van Karel de Stoute. Alle gegevens zijn te vinden te vinden op *Wikipedia*: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Petrus_Christus_-_Portrait_of_a_Young_Woman_-_Google_Art_Project.jpg (31/10/2018).

Op 11/11/1995 ga ik dit schilderij opnieuw bekijken in de Gemäldegalerie. De verlichting is allesbehalve optimaal. Het schilderij is nodig aan restauratie toe. Hieronder eigen foto's:

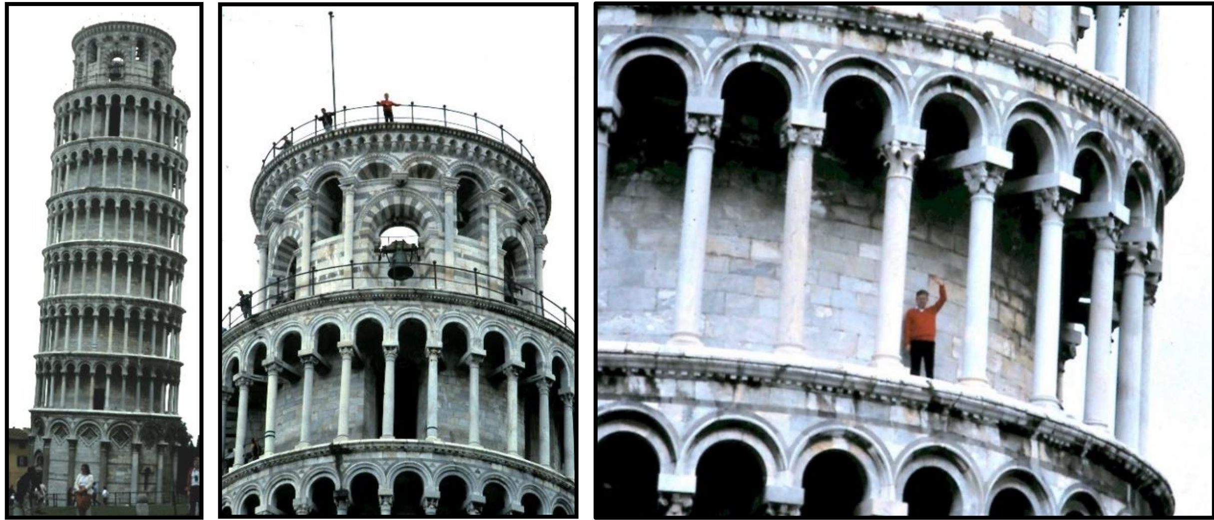

Wegens haar bekendheid wordt zij veel gebruikt zoals cover voor boeken o.a. voor *La France de la Renaissance* (2001) door Arlette Jouanna (en anderen). Cees Noteboom schrijft in 2005 een lang gedicht over haar waarvan de eerste twee zinnen zijn:

> Van alle geschilderde vrouwen
> het geheimzinnigst

Hij schrijft ook over haar in zijn boek: *Wat het oog je vertelt, kijken als avontuur* (2016).

De scheve toren van Pisa

De scheve toren van Pisa wilde ik graag bezoeken. In 1984 was ik in Toscane en op 10 september was het zover. Ik herinner me nog steeds de eerste aanblik van de toren in het zonlicht toen ik op de autostrade de stad naderde met de auto. Een wandeling langs de buitenkant op de hellende vloer (wat nu niet meer mag voor de veiligheid) was een sensatie!

De Toren van Pisa is de vrijstaande klokkentoren (campanile) bij de kathedraal van Pisa (Duomo di Pisa). De toren is een van de onderdelen van de Piazza dei Miracoli. Bouwmeesters waren Guglielmo en Bonanno Pisano. De 55,85 meter hoge toren staat zo'n 4 meter uit het lood.

Kort na het begin van de bouw in 1173 begon de toren al over te hellen. Doordat men loodrecht verder bouwde is de toren niet alleen scheef, maar ook krom. Voor de restauratie van 1990 stond de toren 5,5 graad uit het lood. Sinds de voltooiing van die restauratie in 2001 is de helling ongeveer 3,99 graad. De overhang is teruggebracht van 4,5 meter naar 3,9 meter.

Loggia dei Lanzi, Florence

foto van diapositief (15/09/1984) foto genomen op 17/06/2011

Tijdens een bezoek aan Florence in 1984 ontdek ik op de Piazza della Signoria een mooie galerij met talrijke beelden. Perseus en het hoofd van Medusa door Cellini (1500-1571) vond ik indrukwekkend. De bekende Sabijnse maagdenroof van Giambologna is uiterst rechts op de dia (linkerfoto). Op de foto (2011) rechts wordt dit beeld gerestaureerd.

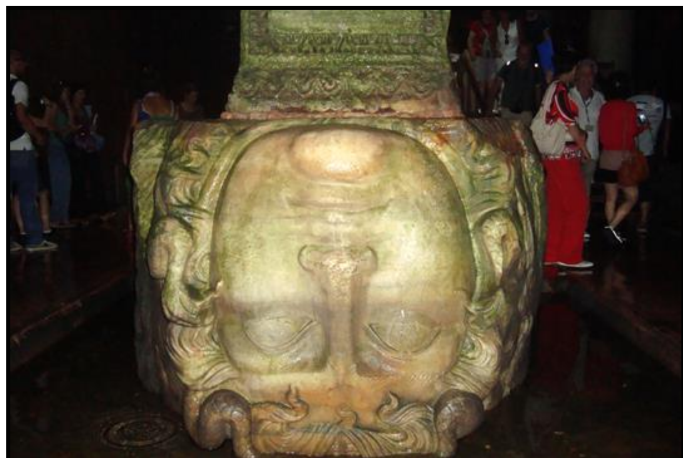
De Loggia dei Lanzi is een beeldengalerij op het Piazza della Signoria in het Florence. De galerij werd tussen 1376 en 1382 gebouwd door Benci di Cione en Simone Talenti. Het beeld in de galerij dat mij het meest opviel was dit van Benvenuto Cellini (1500-1571) *Perseus met het hoofd van Medusa* in brons. De opdrachtgever en de manier hoe het beeld werd gemaakt worden prachtig uitgelegd in de volgende video (13/9/18):

https://www.khanacademy.org/humanities/renaissance-reformation/high-ren-florence-rome/pontormo/v/benvenuto-cellini-perseus-with-the-head-of-medusa-c-1554

In juni 2011 kan ik tijdens een ander bezoek aan Florence foto's van dit beeld maken. Perseus moest het hoofd van de gorgoon Medusa halen, waarbij hij, om niet versteend te worden, het hoofd afwendde en haar in zijn spiegelend schild zag. De derde foto is het weerkaatste beeld van Medusa met slangenhaar in de Basilica Cisterne in Istanbul (6/8/2010).

Piramide van Cheops

Die piramide intrigeerde mij als enig nog bestaande wereldwonder. In 1983 had ik al gezien hoe het er vanbinnen uitzag in een herdruk van *The Great Pyramid* door Howard Vyse van 1880 (zie tekeningen onderaan). Op 28/02/1988 kon ik haar eindelijk bezoeken! Naar boven kijkend aan de voet van de piramide is zij indrukwekkend, maar ik wilde vooral de koningskamer zien waar de sarcofaag van Cheops nog staat. Ik had alleen maar een tekening van de kamer gezien in zwart-wit. Sommige toeristen die uit de koningskamer kwamen, zeiden mij - in het voorbijgaan in de Grote Galerij - dat er niets te zien was! Dit was toen een van de hoofddoelen van mijn eerste Egyptereis!

Ik bekijk ook de koninginnenkamer, die men restaureerde. De ondergrondse kamer en de gerestaureerde koninginnenkamer bezoek ik op 28/02/1990. Meer foto's in mijn *Egyptereizen 1988 en 1990*.

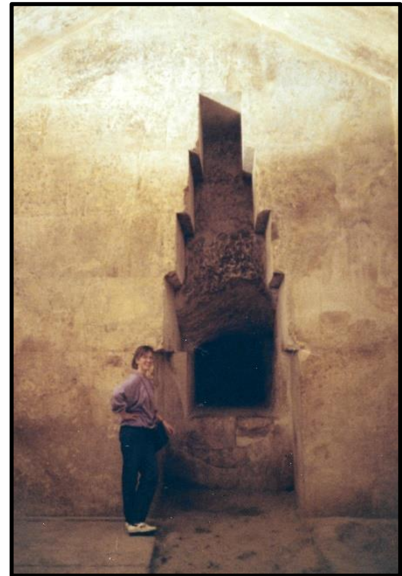

(foto 1988)

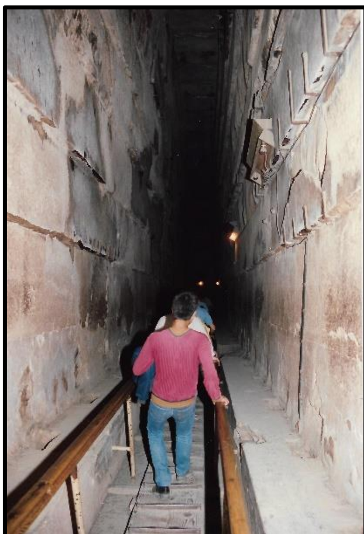

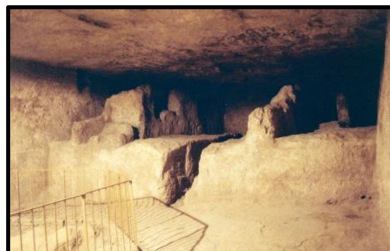
koningskamer (1988)

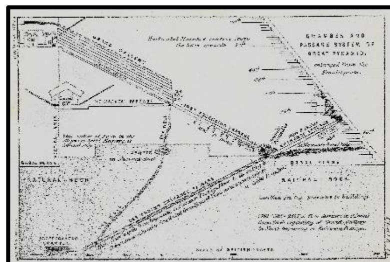

nis in koninginnenkamer (1990)

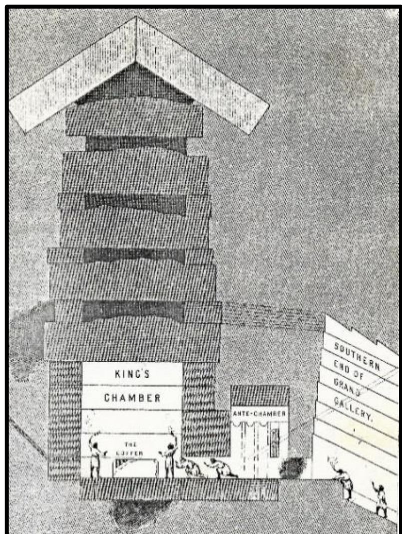

Grote Galerij (1988)

ondergrondse kamer (1990)

(afbeelding XVI)

Echnatongraf, Amarna

Tijdens mijn tweede Egyptereis kon ik op 21 februari 1990 eindelijk het graf van Echnaton – mijn favoriete farao – met een lokale gids bezoeken! In 1988 was het gesloten voor restauratiewerken door professor G.T. Martin. Nu kon ik er de verscheidene kamers bezoeken en vooral het ontroerend tafereel in zaal Alfa, wand F, fotograferen: Echnaton en Nefertiti bij een geboorte (scène bovenaan) zie ook *Egyptereizen 1988 en 1990*, pp. 183, 185-187. In de scène onderaan staan zij voor de mummie van een familielid op een katafalk. De mummie stond niet op mijn foto (derde foto), maar die kon ik fotograferen tijdens een tweede bezoek op 18/2/2010 (foto onderaan links).

Bouriant beschrijft die scène in 1903 als volgt (zie tekening onderaan rechts):

> 'Est-il rien de plus vrai et de plus inattendu que ce geste d'Aménothès (= Echnaton) qui, dans sa douleur, serre le bras de Nefertiti? (...)'

Tijdens het eerste bezoek was er geen licht. Mijn zaklamp deed het niet meer en de gids had een toorts gemaakt van vodden en petroleum. Een oud conservenblik, gevuld met gedroogde bloemen op de plaats van de sarcofaag (reconstructie in het Egyptisch museum in Caïro, zie p. 32), was ontroerend!

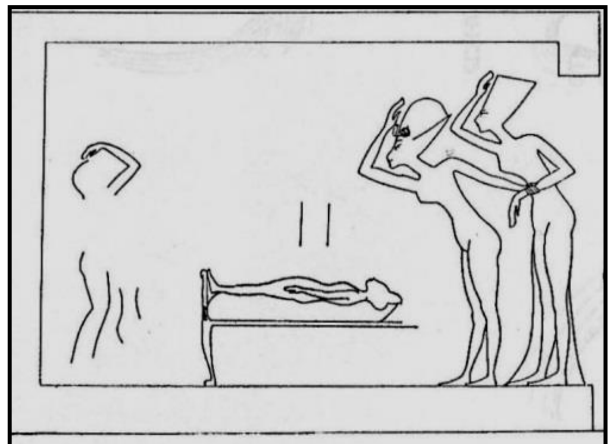

foto ingang 1988

Kariatiden van het Erechtheion, Athene

Als ik op reis ben neem ik al heel lang foto's van huisgevels met kariatiden. Modigliani heeft verscheidene kariatiden als onderwerp gebruikt in tekeningen, schilderijen en beeldhouwwerken. Kariatiden zouden Griekse vrouwen van Karyae zijn geweest die als straf voor eeuwig een last moesten dragen.

Tijdens een bezoek aan de Acropolis op 9/05/1994 was ik vooral geïnteresseerd in de bekende kariatiden, die meer dan 2 m hoog zijn, van het Erechtheion, genoemd naar de legendarische koning Erechtheus. Hoewel het kopieën zijn, fascineren ze mij. In het oude museum ter plaatse kwamen de oorspronkelijke beelden niet tot hun recht. Nu zijn zij gerestaureerd en mooi opgesteld in het nieuwe museum (zie internet). Van de zes beelden staat er een in het British Museum die ik fotografeerde op 6/06/1995. Nog in Londen is het portaal van de St.-Pancraskerk versierd met vier kariatiden van het Erechtheion. Ik neem ook een foto van de rechterkariatide aan de voorgevel van The Phaesantry, 152 Kings Road.

Aan de voorgevel van het mooie Teatro Arriga (1890) in Bilbao zag ik in 2011 atlanten (mannelijke kariatiden) samen met een kariatide. In Wenen waren het dubbele kariatiden.

9/06/1994

Londen 23/08/1994

Londen 9/03/1995

6/06/1995

Bilbao 28/04/2011

Wenen 9/08/2013

Uccello, *De jacht in het bos*, Ashmolean, Oxford

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hunt_in_the_forest_by_paolo_uccello.jpg (31/10/2018)

Dit schilderij van Paolo Uccello heb ik leren kennen door het bekijken van *The Point of Vanishing* (2009), een episode van de Tv-serie, *Inspector Lewis,* in 2018. Daar er in die episode een paar scènes in het Ashmolean Museum in Oxford voorkwamen en ik dit museum niet had bezocht in een vorig bezoek aan Oxford in 1993, was mijn interesse voor dit museum gewekt. Ik bezoek het op 17/6/2018.

Dit schilderij wordt prachtig beschreven in *Meesterwerken: de kunst van het kijken naar kunst (*originele titel: *Great Paintings)* (2011). Uithoorn, 256 pp. Het zou dateren van 1470 (65 x 165 cm) en is mogelijk een zoektocht naar de liefde, volgens de auteur. In de film wordt ook een gedicht aangehaald van Thomas Wyatt (1503-1542). Het dateert van 1527 (voor het eerst gepubliceerd in 1557):

> They flee from me, …
> (…)
> Thanked be fortune it hath been otherwise
> Twenty times better; but once in special,
> In thin array after a pleasant guise,
> When her loose gown from her shoulders did fall,
> And she me caught in her arms long and small;
> Therewithall sweetly did me kiss
> And softly said, “Dear heart, how like you this?”

Tijdens zijn verblijf in The Tower was Wyatt in 1536 getuige van de executie van Anne Boleyn. Hij was haar bewonderaar en mogelijke geliefde. Het volgend gedicht van Wyatt: *Whoso List to Hunt,* is meer toepasselijk op het schilderij. Het verwijst ook naar Anne Boleyn. Prachtige uitleg in: https://www.gradesaver.com/collected-poems-of-sir-thomas-wyatt/study-guide/summary-whoso-list-to-hunt (08/10/18). Begin:

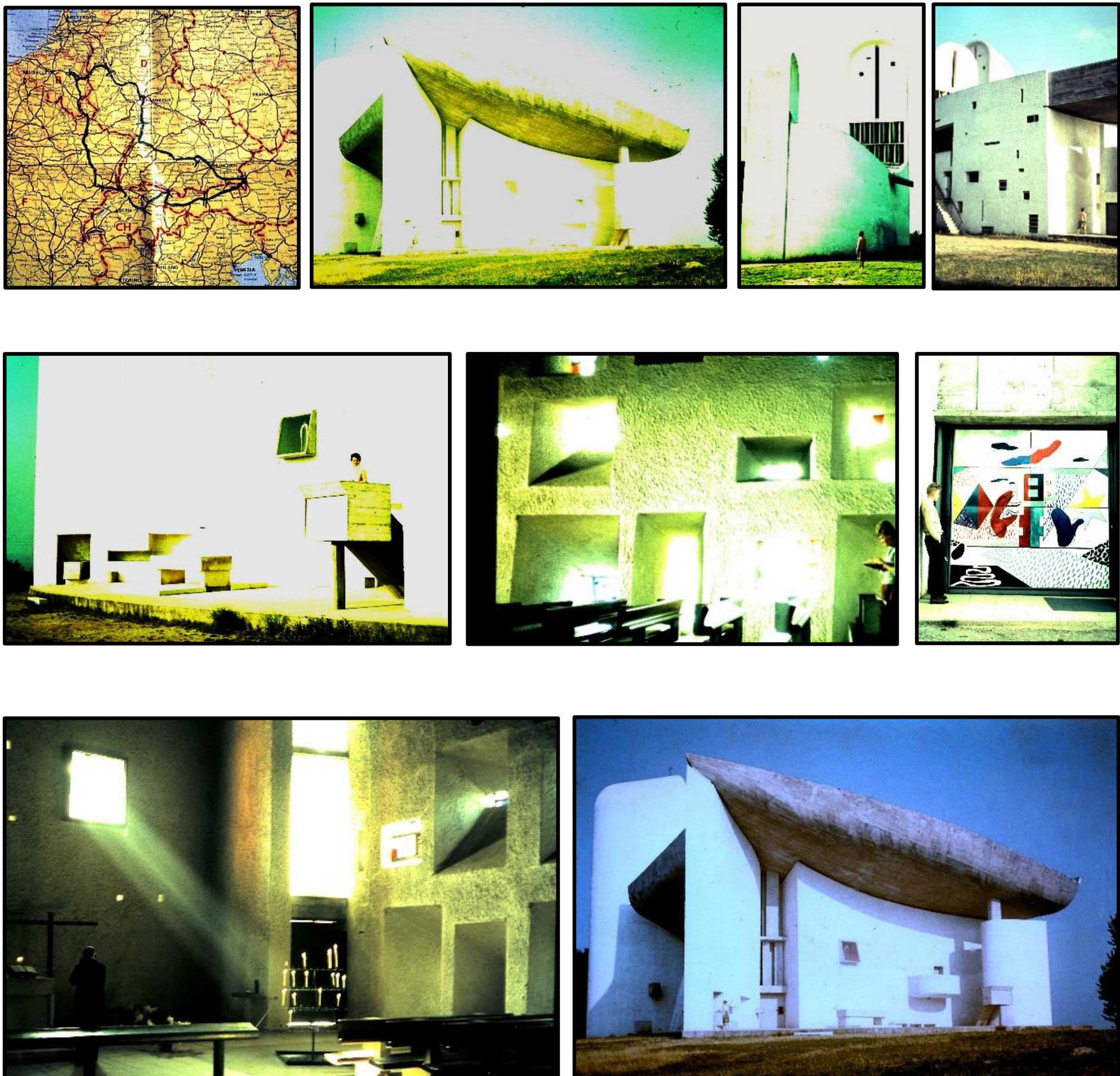
> Whoso list (whoever wishes) to hunt, I know where is an hind,
> But as for me, alas, I may no more;
> The vain travail hath wearied me so sore,
> I am of them that furthest come behind.
> (…)

Notre-Dame-du-Haut, Ronchamp, Le Corbusier

Deze highlight was ik bijna vergeten! Het is ook zo lang geleden. Tijdens een reis in 1959 door Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland en Frankrijk (zie kaart) bezocht ik de moderne bedevaartkerk in Ronchamp, gelegen op 20 km van Belfort.

In 1950 begon de bouw tot in 1955. De atheïst Le Corbusier (1887-1965) schreef in zijn notities: "Het sleutelwoord is licht, en licht verlicht vormen en vormen bezitten emotionele kracht", zie *Wikipedia* https://nl.wikipedia.org/wiki/Notre_Dame_du_Haut (24/12/18).

Hieronder de gescande foto's van dia's van helaas slechte kwaliteit, te wijten aan de geringe houdbaarheid van de Agfafilm. Gelukkig heb ik enkele jaren later een foto van een dia laten maken die beter bewaard is, zie laatste foto.

Russische duikboot, Zeebrugge

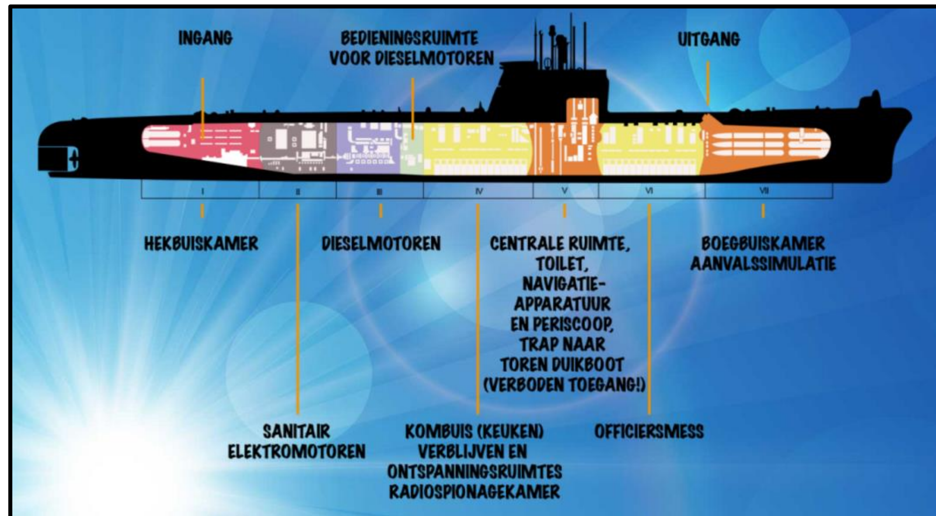
In Zeebrugge bezocht ik op 4/08/2009 een oude Russische duikboot, een toeristische attractie. De bijna 100 m lange boot is gebouwd in 1960 en zeker een bezoek waard (zie ook volgende pagina). Men kan er prachtige foto's nemen. Ik was verwonderd dat er zoveel plaats was. Het herinnerde mij aan de prachtige Duitse film *Das Boot* (1981). De duikboot was nog te bezoeken tot 2 juni 2019.

Russische duikboot, gegevens

https://www.seafront.be/nl/attracties/russische-onderzeer (04/01/2019)

Bemanning - taakverdeling aan boord

De bemanning bestond uit 12 officieren, 12 onderofficieren, een politiek commissaris en 50 matrozen waarvan een groot deel dienstplichtigen die tot drie jaar aan boord van dezelfde eenheid dienden.
Aan boord was iedereen ingedeeld in één van de vijf divisies: Navigatie, Torpedo's, Voortstuwing en Energie, Verbindingen en Roergangers.
Bij normale navigatie werd een vierwachtensysteem toegepast waarbij iedereen, per 24 uur, 2 wachtbeurten van 6 uur volbracht.

Verzorging aan boord

Het eten aan boord van een onderzeeboot was naar Russische normen voortreffelijk! Het eten werd 4 maal per dag bereid in een kombuis vergelijkbaar met een grote kledingkast. Ook werd er 1 maal per dag brood gebakken voor de gehele bemanning van 75 personen.
Aan boord waren 2 toiletten waarin tevens kon worden gedoucht, één keer om de 10 dagen als voldoende water was gewonnen door verdamping.

Technische gegevens B-143, Foxtrot type 641

Bouwjaar	1960 - Sudomekh, Leningrad
Lengte	91,3 m
Breedte	7,5 m
Bemanning	75
Voortstuwing	3 dieselmotoren: tot 6.000pk 3 elektromotoren: tot 5.400pk 3 schroeven
Snelheid aan de oppervlakte	16.4 knopen*
Snelheid onder water	16 knopen*
Snelheid met snorkel	9 knopen
Duikdiepte	280m
Wapens	10 lanceerbuizen van 21 inch (6 voor en 4 achter) 22 torpedo's aan boord of 44 mijnen
Sensoren	Radio-ontvangers, - zenders, stoorders, radar, sonars
Rompnummer en type	B-143, Foxtrot type 641 De echte rompnummers werden nooit op de romp geplaatst U-480 was een tactisch misleidend rompnummer

* 1 knoop = 1.852 km/h

Dodendans, Hrastovlje, Slovenië

Tijdens een rondreis in Slovenië kon ik op 20/06/2012 een prachtige dodendans zien in een oude romaanse kerk in Hrastovlje, 24 km zuidoost van Triëst. Dit heel bekende fresco is gemaakt door Jan van Kastav in 1490 en maakt deel uit van de volledig beschilderde binnenmuren en plafond van de kerk. Op p. 21 meer uitleg over dit fresco. In het 'Museum of Modern Art' in Ljubljana hangt er een kopie, zie onderste foto (22/06/2012).

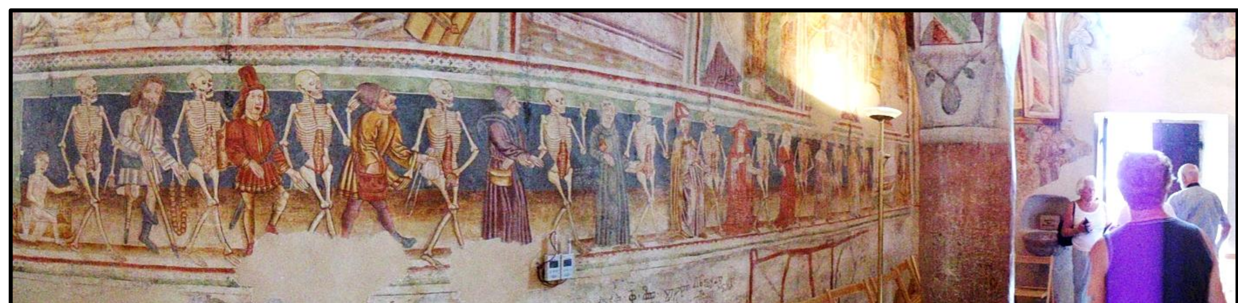

Hrastovlje

Hrastovlje bezit de befaamde romaanse Kerk van de Heilige Drie-eenheid. Deze kerk is in etappes verrezen in de 12e tot de 14e eeuw en in de 16e eeuw uitgebreid met verdedigingsmuren met hoektoren eromheen. (bedoeld om de Osmaanse Turken te weerstaan). De kalkstenen kerk is beroemd vanwege de bijzondere 15de-eeuwse fresco's waarmee zowat het gehele interieur is gedecoreerd. Ze werden aangebracht aan het einde van de 15de eeuw door ene Johannes van Castav, die allerlei scènes uit het Oude en Nieuwe Testament en heiligenlevens uitbeeldde, zodat de ongeletterde kerkbezoeker kon zien wat er in de Bijbel stond en hij de verhalen uit zijn geloof beter kon begrijpen. Het beroemdste fresco is de Dodendans: elf skeletten stappen met elf verdoemden op een vers gedolven graf af, waar een twaalfde skelet met een controlelijst staat. De elf verdoemden zijn een kind, een bedelaar, een soldaat, een bankier, een koopman, een monnik, een bisschop, een non, een koning en een koningin - niemand ontkomt uiteindelijk aan zijn lot, of je nu bedelaar of koning bent.

Meer uitleg op het internet

https://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Trinity_Church_(Hrastovlje) (16/01/2019)
https://vimeo.com/177822277 (16/01/2019)

Kasteel van Dracula in Bran, Roemenië

Het kasteel van Dracula in Bran op 30 km zuidwest van Brasow heeft mij altijd geboeid, dankzij vooral de talrijke oude films over Dracula die ik heb gezien. Ik kon het kasteel bezoeken op 13/10/2017 tijdens een rondreis in Roemenië. Ik herinner me nog goed de eerste aanblik! Hoewel de Dracula van de fictieve roman (1897) van de Ierse schrijver Bram Stoker nooit in dat kasteel is geweest, dacht ik op dit moment dat dit werkelijk het kasteel van Dracula was. Stoker baseerde zich wel op een krijgsheer Vlad III Dracula (Sighisoara 1431 - Boekarest 1476), ook nog Vlad Tepes (spietser) genoemd, berucht om zijn wreedheden. Zijn geboortehuis in Sighisoara heb ik de volgende dag bezocht (zie eerste foto, huis met gele voorgevel).

Het kasteel werd door de koningin Maria, echtgenote van Ferdinand I van Roemenië, vanaf 1920 prachtig ingericht als zomerpaleis. Het is een zeer mooi kasteel met uitzonderlijk meubilair, vier verdiepingen hoog. Er is ook een geheime doorgang van de 1ste tot de 3de verdieping (laatste foto).

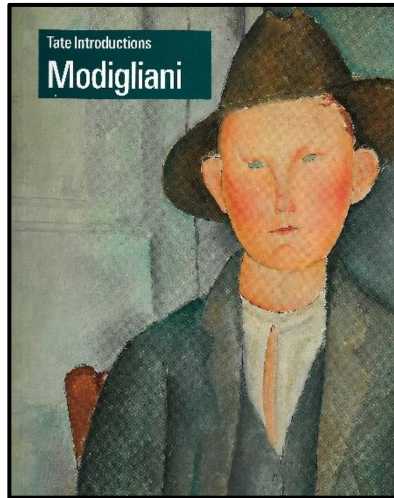

Modigliani tentoonstelling, Tate Modern, Londen

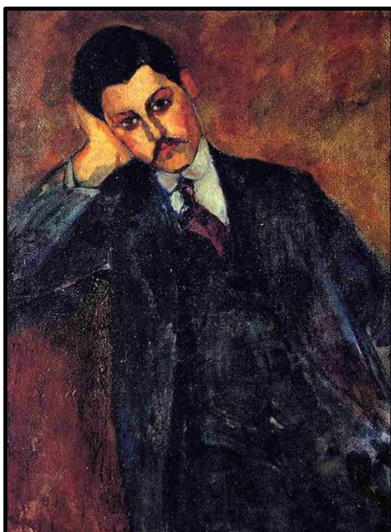
Als ik een museum bezoek, ga ik altijd op zoek naar Modigliani schilderijen. Meestal is er wel een. In oktober 1990 was ik van plan tijdens een terugkeer uit het zuiden van Frankrijk een Modigliani tentoonstelling in het Zwitserse Martigny in de "Fondation Gianadda" te bezoeken, maar om reden van strubbelingen aan de Franse grens toen, is dit dan helaas niet gebeurd.

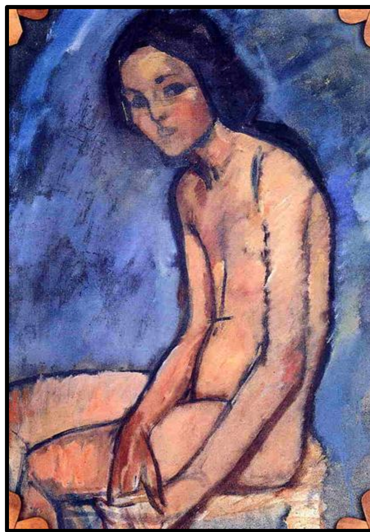
Op 27/03/2018 kon ik uiteindelijk toch naar een unieke Modigliani tentoonstelling gaan in de Tate Modern in Londen. Dat was een echte highlight voor mij: zalen vol met alleen maar Modigliani schilderijen! Men mocht er spijtig genoeg geen foto's nemen. In de Tatewinkel kon ik wel een wand fotograferen met reproducties van de schilderijen (derde van links bovenaan: *Madam Pompadour*). Ik schafte mij dan ook de mooie catalogus aan. Niet alle tentoongestelde werken komen er in voor. Ik zag er veel voor mij onbekende werken zoals zijn *Self Portrait as Pierrot*, 1915, 43 x 27 cm, National Gallery of Denmark; op het verso van een portret van *Jean Alexandre,* 1909: een mooie onbekende *Seated nude*, 1909, 65 x 81 cm en *Madam Pompadour* (= Beatrice Hastings), 1915, 61,1 x 50,2 cm.

Fresco in de St.-Michaelkapel van de St.-Galluskerk, Bregenz

Oude christelijke fresco's, zoals die in de oude christelijke kerken - nu musea - in Istanbul, interesseren mij al lang. In Bregenz zag ik op 5/09/18 in een crypte prachtige fresco's van einde 15de eeuw. De familie Kaisermann (1498) brengt hulde aan Maria met kind en de heilige Gallus. De vrouwengezichten zijn mooi. In de nis van het altaar is er een fresco met de heiligen Urbanus en Ursula. Meer inlichtingen op *Wikipedia*: https://de.wikipedia.org/wiki/Pfarrkirche_Bregenz-St._Gallus (12/01/19).

Flora, Archeologisch Museum van Napels

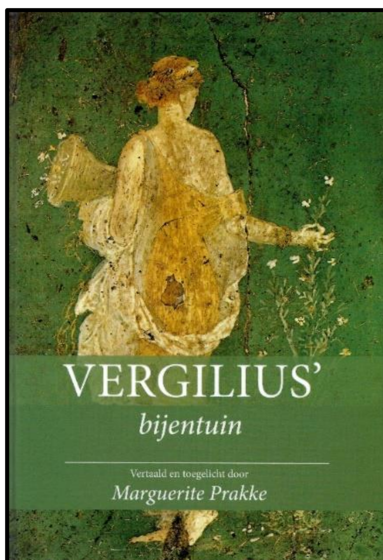
Ik ben al heel lang in de ban van de gracieuze *Flora*, ook nog *Lente* genoemd, een fresco van slechts 38 x 32 cm, daterend van de 1ste eeuw n.Chr. Het is afkomstig van de villa Arianna in Stabiae, gelegen op 4,5 km ZW van Pompeï. De fresco zelf is beschadigd en nodig aan restauratie toe en bevindt zich in het Archeologisch Museum van Napels. De tweede foto is genomen in het museum op 16/05/2016. Voor meer inlichtingen, zie: https://en.wikipedia.org/wiki/Stabiae (14/11/2018).

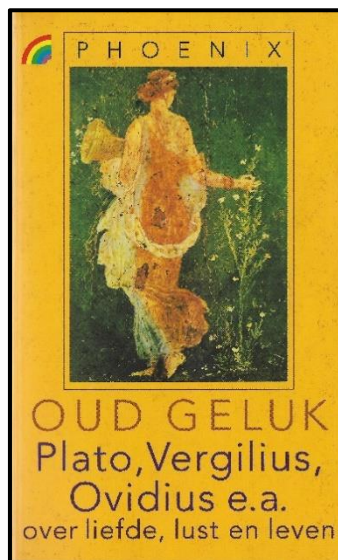
Wegens haar schoonheid wordt zij veel gebruikt als illustratie, zoals door Margareta Prakke, *Vergilius' bijentuin*, 2016, 128 pp., (25,1 x 17,8 cm) en door Rainbow Pocketboeken, *Oud geluk: Plato, Vergilius, Ovidius e.a.*, 1999, 207 pp., (17,5 x 10,5 cm). Zij komt eveneens voor op het voorblad van de jaarkalender *Pompéi,* van 2004, Editions du Désastre (30 x 30 cm). Als laatste afbeelding: een linosnede (29,7 x 20 cm) van Huguette Pick.

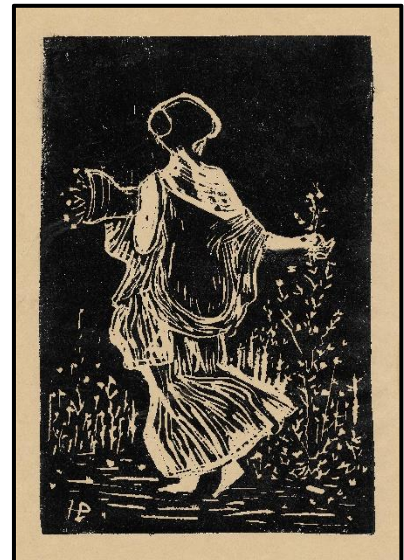

Requiem, Mozart, Academy of St Martin in the Fields, Londen

Als ik in Londen op Trafalgar Square ben, zie ik regelmatig voor de kerk St Martin-in-the-Fields een aankondiging van een concert voorstelling ’s avonds. Ik wilde dit graag eens meemaken, maar ik moest altijd de trein terug nemen daar het Londenbezoek maar slechts voor een dag was.

Op 29/09/2012 was ik voor enkele dagen in Londen en kon ik er een concert bijwonen. Hoewel een requiem - *Requiem in d-moll* (KV 626) - niet mijn favoriete keuze is, was het toch van Mozart en ook zijn ouverture van Don Juan en een vioolconcert van Brahms waren voorzien, zie het programma op p. 27. Ik had een heel mooie plaats - een box in het midden voor mij alleen, op het rechtse balkon. De verlichting was feeëriek met kristallen lusters en gelukkig was er in het requiem toch een stukje waar ik ten volle van genoot: het *Lacrimosa* van het *Dies irae*, zie p. 27*.*

Wat later, op 10/08/2013, werd in Wenen hetzelfde *Requiem* uitgevoerd in de Karlskirche (onderste rij foto’s). Ik kon er ook weer het *Lacrimosa* filmen.

Programmablad concert

Hieronder het programmablad (21 x 15 cm) van het concert met de tekst van het *Lacrimosa*.

St Martin in the Fields

Saturday 29 September
7.30pm

Mozart Requiem

Mozart:
Overture
from Don Giovanni
Brahms:
Violin concerto

Barts Chamber Choir
Trafalgar Sinfonia
Conductor:
Ivor Setterfield

Soprano:
Elizabeth Weisberg
Mezzo Soprano:
Emma Selway

Bass:
Matthew Stiff
Violin:
Benjamin Nabarro

Trafalgar Sinfonia

Tickets: £8, £14, £20, £24 and £28

St Martin-in-the-Fields
Trafalgar Square London WC2N 4JJ
Box Office: 020 7766 1100 Online: www.smitf.org

6. Lacrimosa

Lacrimosa dies illa,
qua resurget ex favilla
judicandus homo reus.
Huic ergo parce, Deus,
pie Jesu Domine,
dona eis requiem. Amen.

That day of tears and mourning,
when from the ashes shall rise,
all humanity to be judged.
Spare us by Your mercy, Lord,
gentle Lord Jesus,
grant them eternal rest. Amen.

Dante en Beatrice

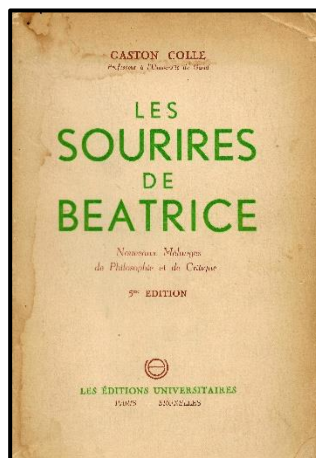
Tijdens het lezen van een tweede boek van Gaston Colle, *Les sourires de Béatrice: nouveaux mélanges de philosophie et de critique* (1943), dat ik in 1987 heb gekocht, wilde ik meer weten over de relatie van Dante (1265-1321) met Beatrice. Zij is steeds zijn muze geweest en ook in zijn meesterwerk: *De Goddelijke Komedie*, (1307-1321) is zij bij hem. Hij was al verliefd op haar toen ze negen jaar was en maakte er een prachtige gedichtenbundel over: *Vita nuova* (1293-1295). Een Nederlandse vertaling: *Vita nuova: het nieuwe leven* (1988), is te vinden in de Brugse stadsbibliotheek (Biekorf).

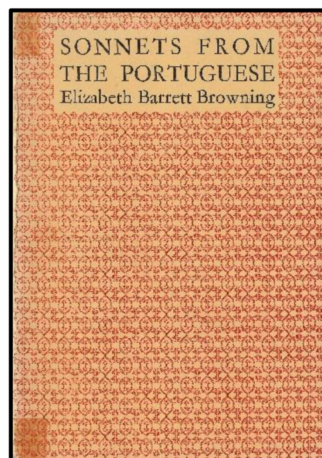
Er zijn nog andere bekende 'love stories' zoals, Petrarca (1304-1374) en Laura, in dezelfde aard als Dante. We hebben nog Hyperion en Diotima door Friedrich Hölderlin (1770-1843). Er is ook de jonge Werther, die verliefd wordt op Lotte in het *Lijden van de jonge Werther* (1774) , een semi-biografische roman van Goethe, zie p. 49. We mogen de klassieker *Romeo en Julia* van Shakespeare (1595) niet vergeten. Het verhaal van Elisabeth I en Robert Devereux (Essex) is ook bijzonder. Zij gaf hem een mooie ring, die ik gezien heb in het juwelen museum in de Tower op 26/08/2011. Wachtend op zijn executie, gooide Robert de ring uit de Devereux Tower (de toren links op p. 61) naar een page die hem zou geven aan de koningin. De ring is nooit bij haar geraakt en Essex werd onthoofd op 15 februari 1601. Ik heb mijn twijfels over de waarheid van dit bekende verhaal.

Meer recent is er nog Elisabeth Barrett (1806-1861) verliefd op Robert Browning (1812-1889), een liefdesverhaal dat wel goed afloopt, zie haar gedicht 43 van haar bundel *Sonnets from the Portuguese* (1850): *How do I love thee? Let me count the ways, (…)*

Voor de andere verhalen (Dante, Petrarca, Hyperion, Werther, Romeo en Essex) liep het slecht af en is het schilderij van Uccello, D*e jacht in het bos*, zie p. 15, van toepassing.

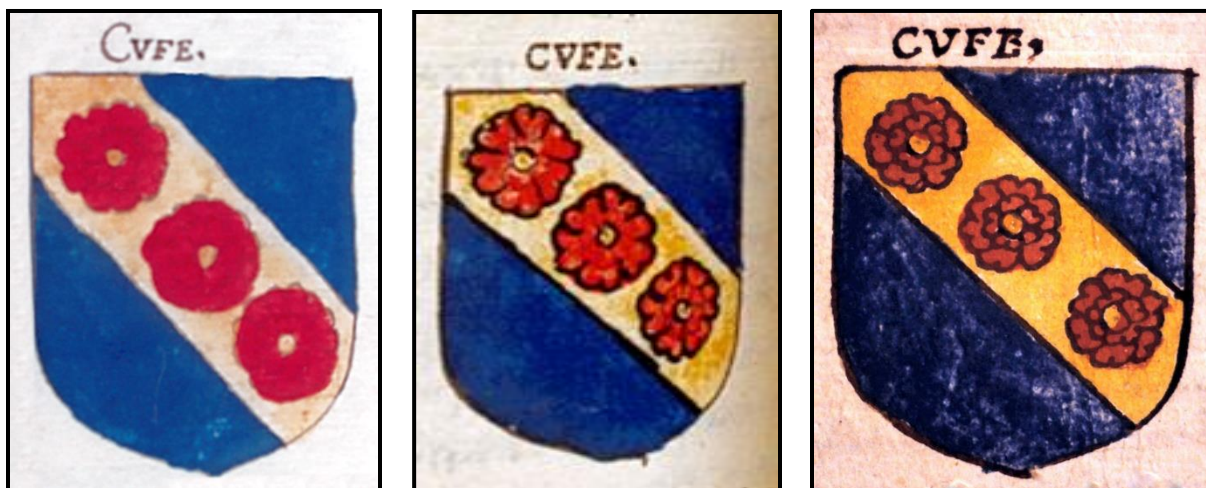

Wapenschild 'Cuffez', Abbeville

Tijdens mijn genealogische opzoekingen vond ik op 2/9/1993 – tot mijn grote verrassing – in een naslagwerk een wapen van 'Cuffé' of 'de Cuffé' in 1493 in Abbeville (zie mijn *Genealogie van Cuffez …, III*, p. 109, volledige titel op p. 2). Na veel zoekwerk kon ik uiteindelijk afbeeldingen van het wapenschild op 10 maart 2003 met de naam 'Cufe' (eigenlijk 'Cuffe') zien in wapenboeken van Pierre Waignart (+ 1631) in de stadsbibliotheek (archief) van Abbeville en dat was voor mij een echte 'highlight' (zie *Genealogie van Cuffez … IV*, p. 230)! Hieronder een beschrijving van het begin van de ontdekking (op.cit., p. 225):

> *(…) Ik zie nog altijd de bediende met de vier lijvige boeken binnenkomen: een moment om niet te vergeten! Zij zagen er heel goed bewaard uit en de inbinding was nog zeer stevig (gerestaureerd?). Dit had wel als nadeel dat voor het fotograferen de bladen in het midden niet vlak lagen. Zoals in de beschrijving ervan is gezegd, komen er zeer veel wapenschilden in voor waarvan de kleuren nog niet schijnen veranderd te zijn. (…)*

Enkele detailafbeeldingen van het wapen: titelblad van *Genealogie van Cuffez … IV* ; titelblad *Genealogie van Cuffez …, V* en een kopie van een diapositief van een vijfde wapenboek van Waignart in de stadsbibliotheek van Amiens, ontvangen op 9/10/2000, zie *Genealogie van Cuffez … IV* , pp. 238-239:

De schrijfwijze van 'Cufe' is niet 'Cuffez'. De schrijfwijze van een familienaam verandert veel omdat die vroeger mondeling werd doorgegeven. We hebben in de bewijsvoering, zie *Genealogie van Cuffez …, IV*, of we dit wapen effectief mogen dragen, de volledige lijn niet volledig kunnen doortrekken tot de Cuffes in Abbeville die in de 15de eeuw dit wapen droegen, omdat mogelijk een belangrijk document kan verdwenen zijn, zie *Genealogie van Cuffez … IV,* p. 268. Niettegenstaande de onvolledige bewijsvoering mogen we toch besluiten dat we dit wapen mogen voeren.

Op p. 30 zijn de vijf wapens (deelfoto's) afgebeeld in hun context.

Het ‘Cufe’- wapen in zijn context

De onderstaande foto is een compositie van de vijf gevonden ‘Cufe’-wapens in de geschriften van Waignart en komt voor in *Genealogie van Cuffez …, V*, p. 258. De middelste deelfoto is uit een wapenboek van Waignart in Amiens.

Venussen van Botticelli, Turijn

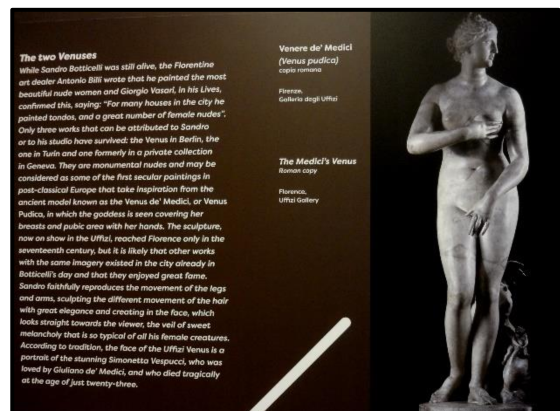
Tijdens een bezoek aan Turijn in 2016 kon ik op 6 september in de Galleria Sabauda in het koninklijk paleis een speciale tentoonstelling over de twee Venussen (1490) van Botticelli zien. Een identieke Venus komt voor in zijn meesterwerk, de *Geboorte van Venus* (1485), in de Uffici van Florence. Dit laatste schilderij heb ik ter plaatse gezien tijdens een reis naar Toscane in 2011, maar mocht toen geen foto’s nemen. Deze Venus zou Simonetta Vespucci - een geliefde van Guiliano de Medici - zijn, volgens de uitleg in de onderstaande tekst (foto onderaan rechts). Dit was voor mij een prachtige verrassing!

Voor die tentoonstelling was de *Venus van Berlijn* (met blond haar), 158 x 62 cm, van de Gemäldegalerie in Berlijn, overgebracht. Op *Wikimedia Commons* is zij ook te vinden (publiek domein). Er was ook een foto van de *Geboorte van Venus* en een duidelijke uitleg over het thema van de tentoonstelling (gelukkig ook in het Engels!).

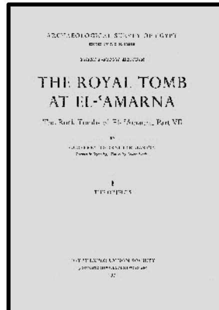
Echnatons sarcofaag

Toen ik vroeg aan professor G.T. Martin waar de gereconstrueerde sarcofaag van Echnaton te zien was, antwoordde hij mij met zijn brief van 3/03/1988, dat hij waarschijnlijk in de tuin van het Caïromuseum staat, maar niet te bezoeken. Deze sarcofaag is door hem volledig besproken in zijn boek, *The Royal Tomb at El-Amarna, I, The Objects,* Londen, 1974.

Op 13/02/2010 Tijdens een Egyptereis, onder begeleiding van de Nederlandse egyptoloog Huub Pragt, zag ik de sarcofaag in de tuin van het Caïromuseum bij minder interessante stukken. Dit was voor mij een ware verrassing! De foto's hieronder dateren van een tweede bezoek op 20/03/2011.

De sarcofaag heeft een roze kleur (graniet). Heel belangrijk is hier dat de traditionele vier Egyptische godinnen (Isis, Neith, Nephthys en Selket), die normaal de sarcofaag omringen, hier Nefertiti zijn! Er komen vooral veel cartouches op voor. Tweede rij, linkerfoto: Echnaton en Nefertiti. De onderste rij, linkerfoto: bovenaan 5 cartouches: van links naar rechts, Nefertiti (onderkant), 2 cartouches van Echnaton (onderkant, nomen en prenomen) en de twee Aton-cartouches (vóór jaar 9, zie p. 60). Er is nog een stuk van die sarcofaag te zien in het Egyptisch museum van Berlijn, zie p. 33.

ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF EGYPT

THE ROYAL TOMB
AT EL-'AMARNA

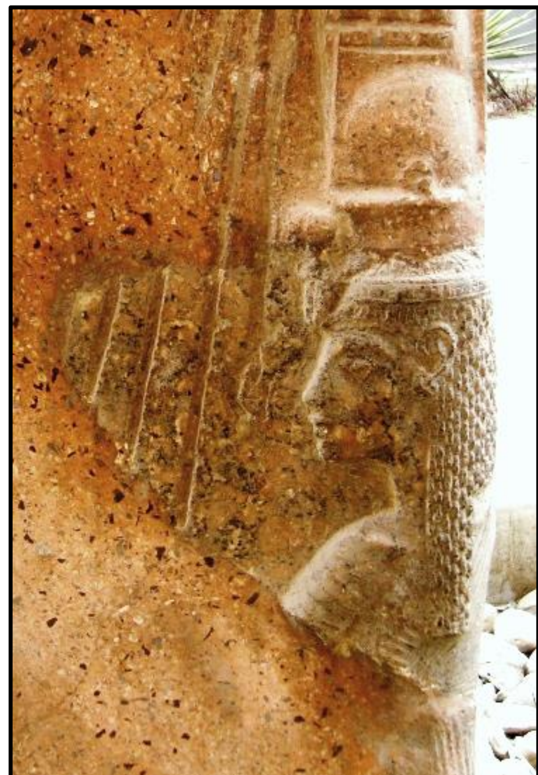
I

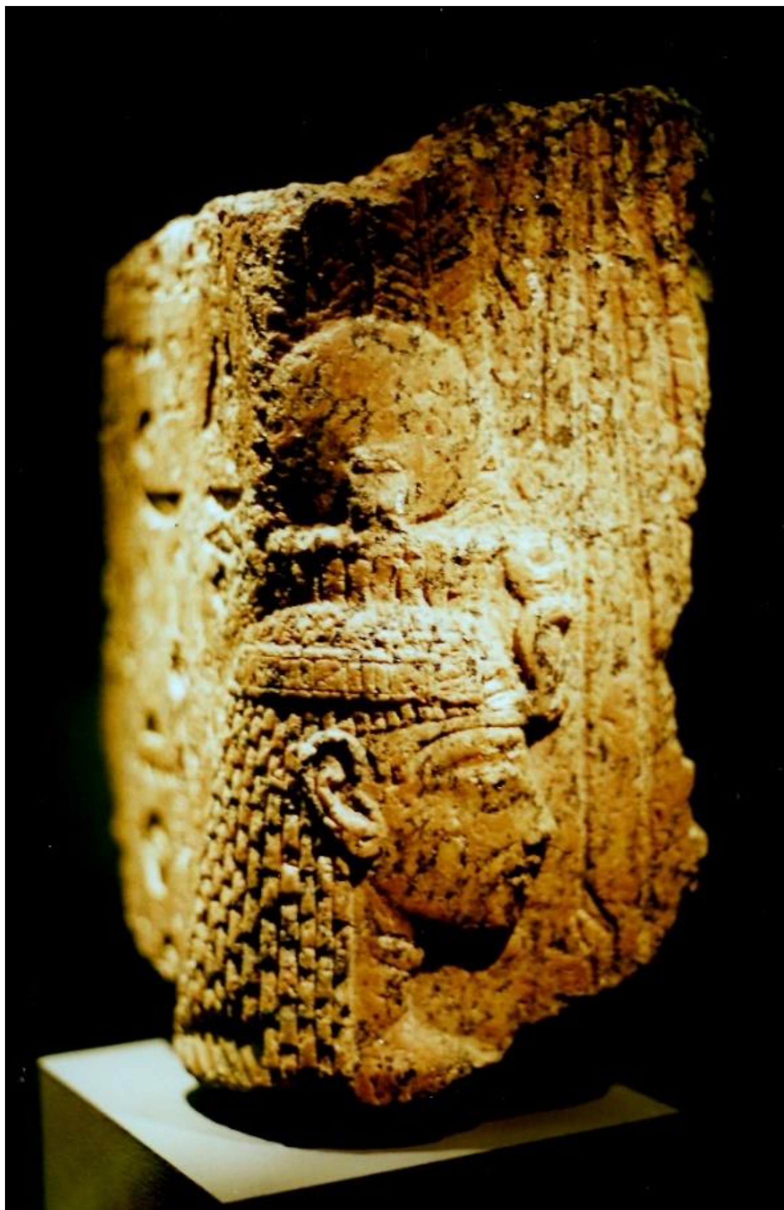

Echnatons sarcofaag (vervolg)

Tijdens een bezoek aan het Egyptisch museum in Berlijn (Charlottenburg) op 11/11/1995 kon ik een foto nemen van een mooi stuk van de sarcofaag. Spijtig dat het niet gebruikt werd voor de reconstructie!

Dezelfde foto (maar dan van een betere kwaliteit) komt ook voor in *The Royal Women of Amarna: Images of Beauty from Ancient Egypt,* door Arnold, Dorothea, Lyn Green, and James Allen (1999). De catalogus van de tentoonstelling van het Metropolitan Museum of Art kan worden gedownload: https://www.metmuseum.org/art/metpublications/The_Royal_Women_of_Amarna_Images_of_Beauty_from_Ancient_Egypt (31/07/2019).

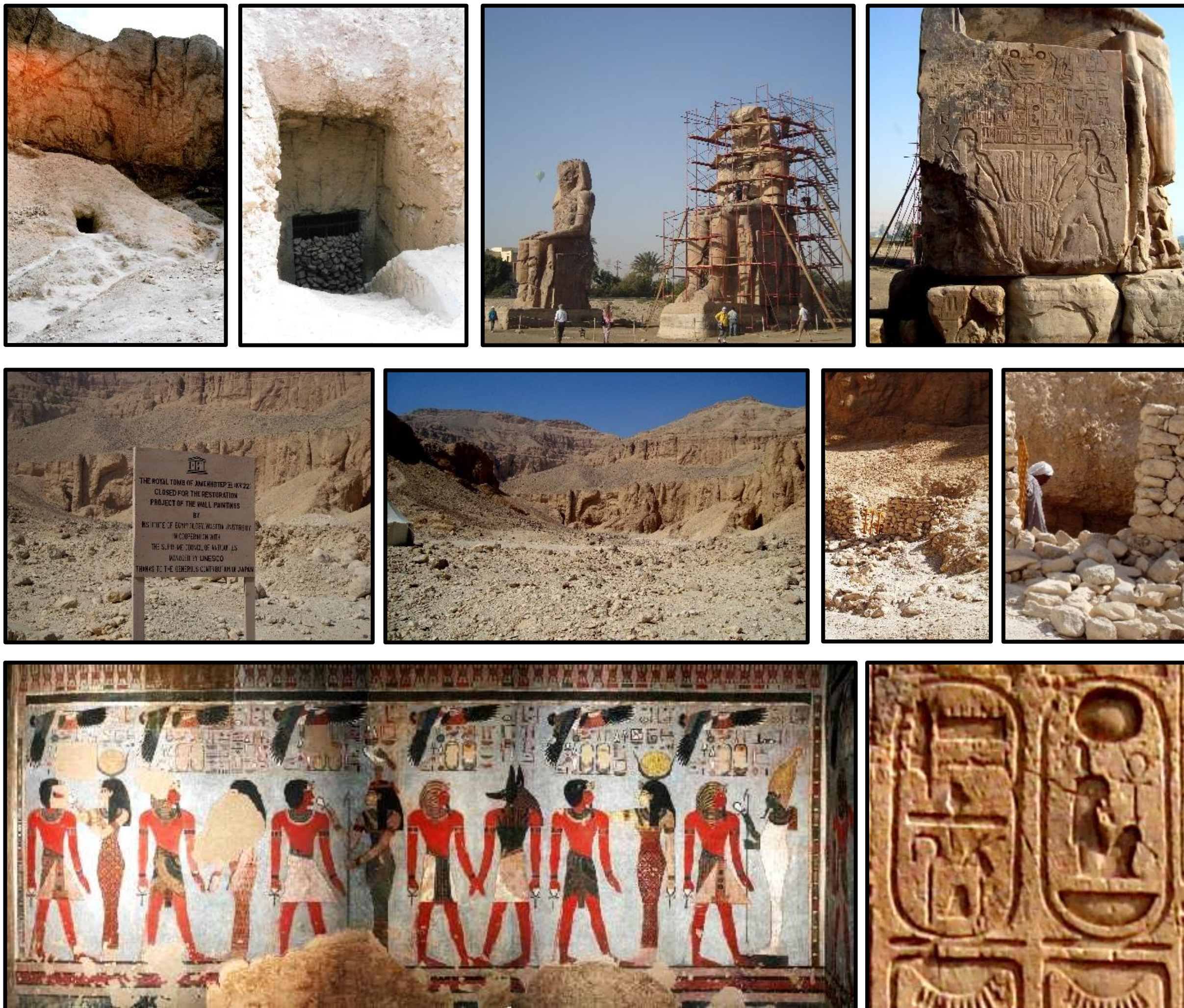
Graf Amenophis III, Luxor

Tijdens een derde reis in Egypte in november 2001 na een bezoek aan het graf van Eje (Ay) in de West Valley in Luxor neem ik een paar foto's van de ingang van het graf van Amenophis III (KV 22). Het was gesloten en ik had dit heel graag bezocht.

In het reisprogramma van de Nederlands egyptoloog Huub Pragt voor 2010 was een bezoek aan dit graf voorzien. Op 14 februari, na de Memnonkolossen, waarvan er een gerestaureerd werd en waar ik een mooie foto kon nemen van een prachtig reliëf met de cartouches van Amenophis III (vergroot, zie foto onderaan rechts), kon ik eindelijk dit graf bezoeken. Twee archeologen van de Japanse Waseda universiteit waren er de muurschilderingen aan het restaureren. Tijdens de rondleiding mochten we spijtig genoeg geen foto's nemen! Een wens van mij was in vervulling gegaan. De mooie rode huidskleur van de figuren viel mij op. Cartouche: links geboortenaam: *Amenhotep, heqa Waset*, rechts troonnaam: *Neb Maat Ra*.

Een mooie beschrijving van dit graf is te vinden op het Osirisnet, zie de foto (met toelating tot publiceren) onderaan, met uiterst rechts de farao, die het leven (ankh) ontvangt van Osiris: https://www.osirisnet.net/tombes/pharaons/amenhotep3/e_amenhotep3_01.htm (29/04/2019)

Echnatonstele (graffito van Bak en Men), Assoean

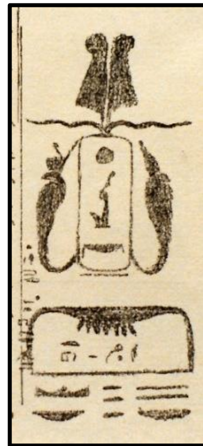
Na twee keer de stele niet te hebben gevonden in 1988 en 1990 (beschrijving in *Egyptereizen 1988 en 1990*, pp. 77, 151) heb ik die tijdens een derde reis (*Egyptereis 2001*, pp. 27, 38-39) toch eindelijk gezien. Dit was op 24 november 2001 en voor mij een hoogtepunt!

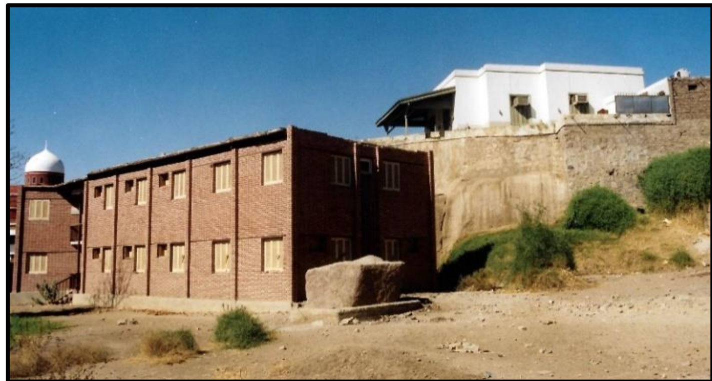
Hoewel Echnaton er helaas niet op afgebeeld staat wilde ik vooral de omgeving zien en – tot mijn verrassing – ontdekte ik er rechts van een ouder reliëf waarop een valkkoppige figuur staat met ook nog de cartouches van Aton (vóór jaar 9, zie p. 60) bovenaan en de geboorte- en troonnaam van Echnaton (hier niet weggebeiteld, zoals in het linkerreliëf).

In de graffito komt de trooncartouche van Amenophis III voor: *Neb maat re* (= de Heer van de Waarheid is Re). Maät is een dochter van Re en godin van de waarheid en rechtvaardigheid. Hieronder links een deel van een graffito met de cartouche van Amenophis III tijdens de 2de reis.

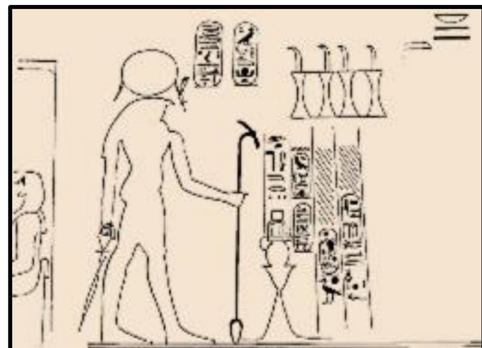

In *Egyptereizen 1988 en 1990*, p. 151

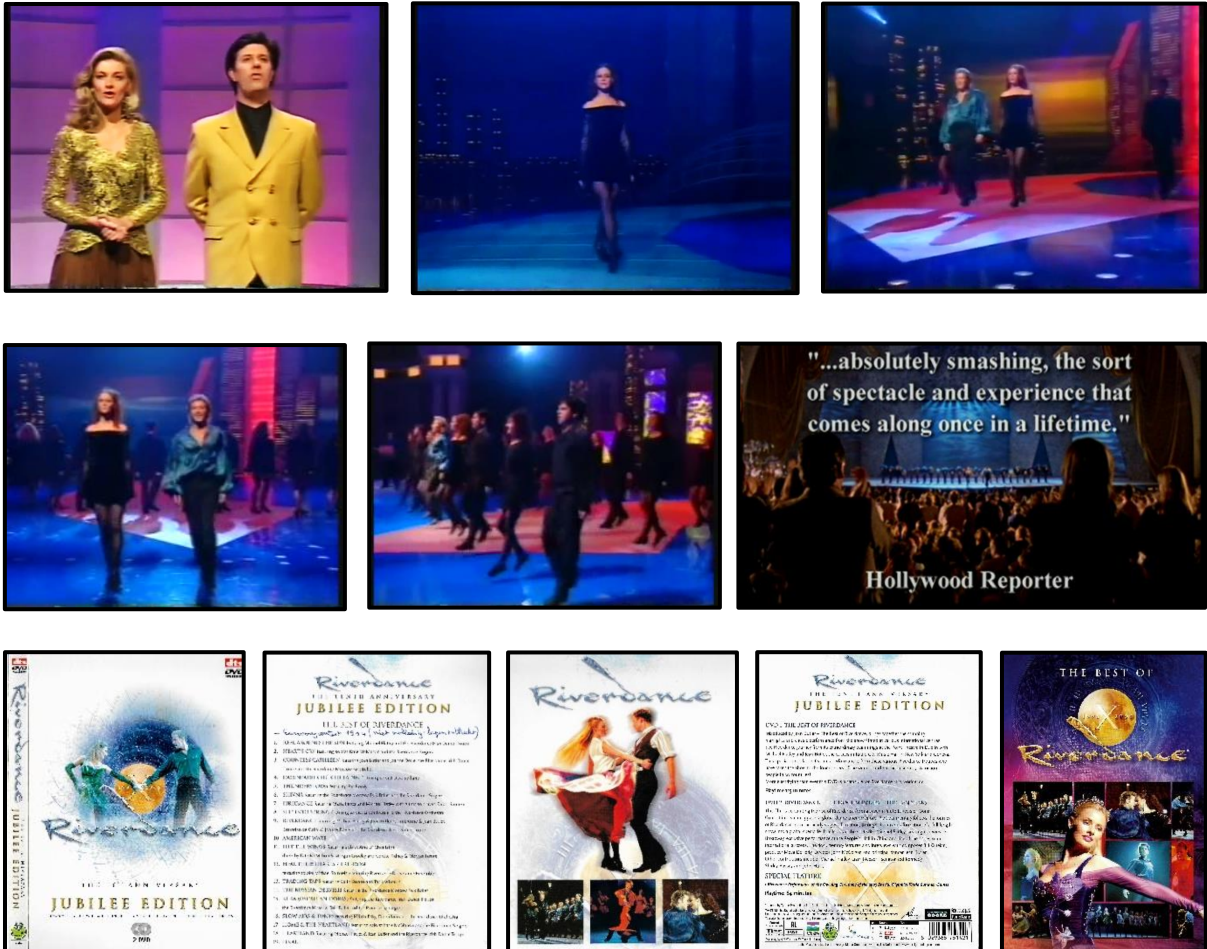

Riverdance, Eurosong 1994, Dublin

Tijdens het Eurosong festival op 30/04/1994 in Dublin trad er in de interval act een Ierse dansgroep op die Ierse dansen uitvoerde. De dansers kregen een staande ovatie en verdiend! Ik was al lang geïnteresseerd in Ierse folkmuziek, maar dit was werkelijk perfect! De leading dansers, Jean Butler (°1971) en Michael Flatley (°1958), deden het prachtig. Ik heb sindsdien al zeker honderd keer de finale gezien in verscheidene uitvoeringen live in Dublin in 1995 in het Point Theatre, Londen, in New York, Peking en andere op dvd. Na het verlaten van Flatley wordt Colin Dunne (°1968) de danspartner van Butler tijdens de show in Londen in 1996. Butler verlaat de show in 1997.

De Eurosong act heb ik opgenomen van een Tv-uitzending op 5/08/2011. Hieronder 2 stills uit deze film, die helaas van slechte kwaliteit is. Een ingekorte versie in de 10-jarige jubileum dvd (aantal 2) van 2005 is weinig beter. De presentatoren op het Eurosong festival waren Cynthia ni Mhushù en Gerry Ryan.

Van het jubileum is er nog een tweede uitgave met slechts een dvd (foto onderaan rechts).

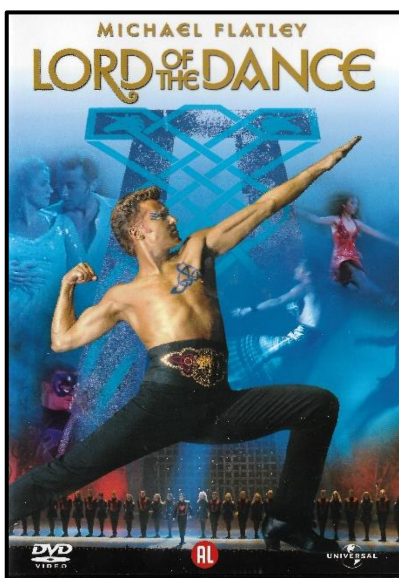

Lord of the Dance, Gipsy

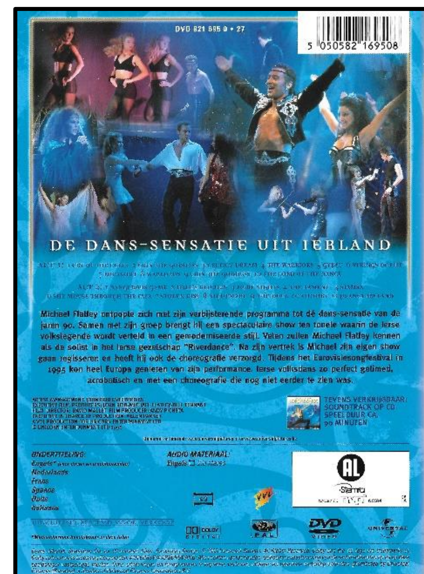
Deze Ierse dansshow van Michael Flatley ging voor de eerste keer van start in het Point Theatre in Dublin in 1996. De show is heel goed. Een opmerking: het groot ego van Flatley valt tegen. De dvd van 1997 bevat de oorspronkelijke show.

Als 5de act is er "Gipsy", prachtig solo gedanst door Gillian Norris (°1978), met zeer mooie muziek. Ook op Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=LtiWsO3qucU (5/05/2019). Zij heeft er de rol van Morrighan, een sluwe verleidster ('wicked temptress'), voor mij het mooiste stuk!

Amarna, graf Merire, cartouche Nefertiti

Op 29/02/1988 kan ik eindelijk Amarna bezoeken! In het mooie 'graf' (= museum!) van Merire, een hogepriester van Aton, zie ik voor het eerst de cartouche van Nefertiti en denk (onterecht) dat zij in de strijdwagen staat. Ik was zeer blij en genoot ten volle van mijn reis! Het waren echter de derde en vierde dochters van haar: Ankhesenpa-aten (= Ankhesenamon, de vrouw van Toetankhamon) en Neferneferuaten-Tasherit, zie *Egyptereizen 1988 en 1990*, p. 45. De scène is beschreven door N. de G. Davies: https://archive.org/details/DaviesTheRockTombsOfElAmarnaPartI.Merira.1903 (07/05/2019). De deelfoto van de linkerzijwand (zie ook volledige foto van de zijwand, 1ste rij rechts) vond ik de mooiste foto van mijn reis en is ook afgedrukt op de titelpagina van de boek- en de internet-editie.

Hieronder de tekst uit *Egyptereizen 1988 en 1990*, p. 45:

> Na mijn terugkeer vond ik tijdens de bestudering van die scène dat de beide figuren de derde en de vierde dochter van Echnaton voorstellen. De vertaling van de tekst luidt als volgt (van links naar rechts en van onder naar boven):
>
> 'De dochter van de koning, van zijn lichaam, zijn geliefde Ankh-(es)-en-paten,
> geboren uit de voortreffelijke vrouw van de koning, (meesteres van beide landen),
> Nefer-neferu-aten Nefer-ti-ti ...'
>
> Het ankh-teken ziet men in de uiterst linkse kolom (naast de cartouche) (…). Daarna volgt dezelfde betiteling voor de vierde dochter Nefer-neferu-aten-(ta)-shera (zoals de naam van haar moeder begint, maar met toevoeging van 'ta-shera' [= de jongere]).

De namen van de dochters in hiërogliefen:

Ankhesenpaaton : 'Zij leeft voor Aton' '(Her Life is of Aton').

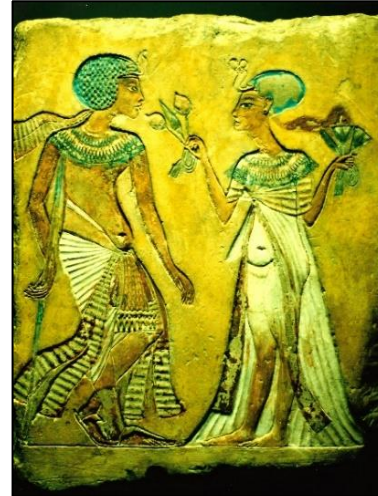
Neferneferuaten-Tasherit : 'Prachtig zijn de schoonheden van Aton – de jonge' ('Beauty are the Beauties of Aten').

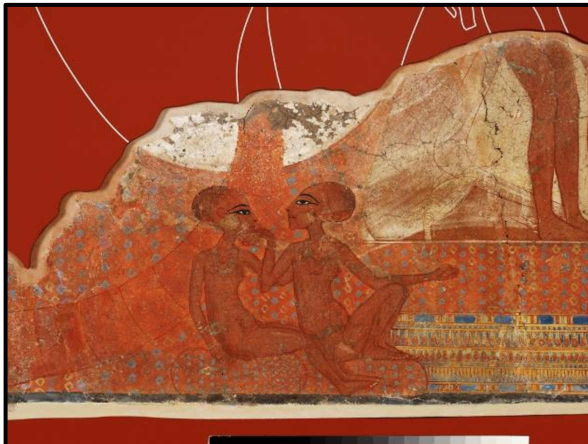
Meer over deze twee dochters op volgende pagina.

Dochters van Echnaton, Oxford, Berlijn

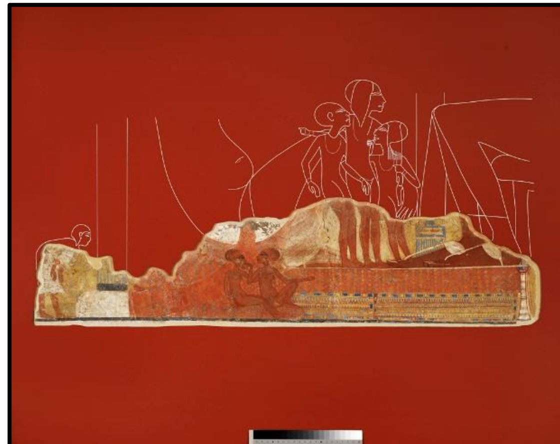
Tijdens een bezoek aan het Ashmolean museum in Oxford op 15/07/1993 zie ik er de zeer mooie *Princess Fresco*. Ik kan er echter geen goede foto van nemen wegens de karige belichting. In hun catalogus was er wel een mooie kleurfoto. Vandaag vind ik op het internet prachtige foto's en een beschrijving: https://www.ashmolean.org/princess-fresco (9/05/2019). De fresco werd ontdekt door Flinders Petrie in 1893 en meet 165 x 40 cm. Hieronder enkele foto's.

AN1893.1-41.267 'Princess fresco' (detail)
Image © Ashmolean Museum, University of Oxford.

AN1893.1-41.267 'Princess fresco'
Image © Ashmolean Museum, University of Oxford.

Op de *Princess-Fresco* zit **Neferneferuaton-Tasherit** rechts, naast haar jongere zuster Neferneferure (5de dochter van Echnaton).

De foto rechtsboven, *Relief of a Royal Couple,* 25 cm hoog, heb ik genomen op 11/11/1993 in het Egyptisch museum in Charlottenburg (Berlijn). **Ankhesenamon** geeft bloemen aan Toetankhamon. In de catalogus *Egyptian art in Berlin*, p. 34, schrijft Dietrich Wildung dat Toetankhamon gehandicapt is. Hij gebruikt een kruk, want hij had een klompvoet.

New York, 2012

Het Guggenheim museum, het meest gefotografeerde gebouw in de wereld, en het Flatiron gebouw wilde ik zeker zien. Beide zijn op de bekende ‘5th Avenue’ in Manhattan. Het moderne Guggenheim museum werd begonnen in 1956, geopend in 1959 en gerestaureerd in 2007. Architect: Frank Loyd Wright. De Flatiron in ‘Renaissance revival’ stijl heeft 22 verdiepingen en is 87 m hoog, gebouwd in 1902. Architect: Daniel Burnham.

Times Square was betoverend. De grote musea, zoals het MoMA, het Metropolitan Museum en de Neue Galerie hebben prachtige bekende kunstwerken: ik was in de hemel! Tweede rij foto’s: MoMA. Onderste rij: Metropolitan Museum of Art en Neue Galerie (alleen laatste foto).

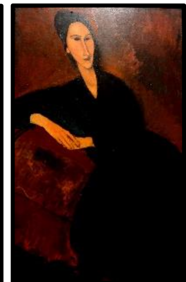
Masks confronting Death, 1888
James Ensor

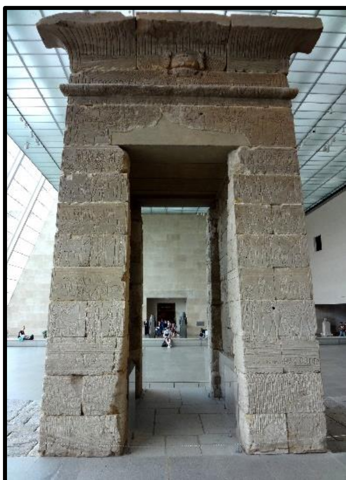
Water Lilies, 1914-1626,
200 x 424,8 cm (x 3) Claude Monet

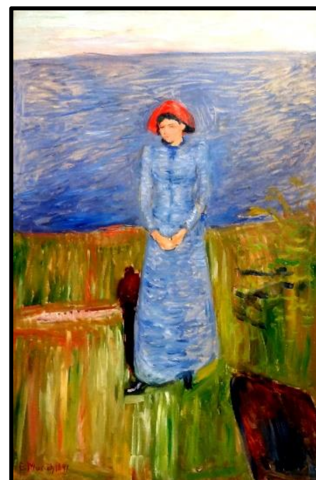
Water Lilies (detail)

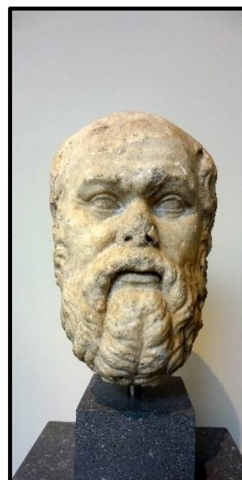
Anna Zborowska,
1917, Modigliani

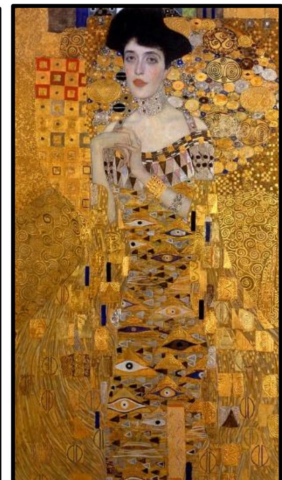
Dendur Temple, 15 v.Chr
(keizer Augustus)

Woman in Blue against Blue Water, 1891 Edvard Munch

Socrates (470-399 v.Chr)
(kopie, 150 n.Chr)

Adèle Bloch-Bauer I,
1904-07, (detail), G. Klimt

Washington, New Orleans, 2012

Er waren tijdens die reis verscheidene highlights. In Washington kon ik er het monument van Lincoln 'live' bewonderen, dat ik al zoveel afgebeeld had gezien. De grote National Gallery of Art was een paradijs van de schilderkunst: alle grote kunstenaars zijn er aanwezig, zowel oude als moderne (foto's hieronder). The Phillips Collection en het Hirshhorn Museum waren ook prachtig.

Schilderijen boven: v.l.n.r., drie Modiglinani's, Soutine en Toulouse-Lautrec. Onderaan drie Rothko's.

New-Orleans was ook een verrassing! Het kingsize bed (106 x 203 cm) was uitzonderlijk! Na de bekende Bourbon street was er in de Frenchmen street, de *Apple Barrel*, een bar en restaurant met live blues music die zeker een highlight was. Het Voodoo museum en een tocht met een snelle vliegboot naar de alligators is een *must*. Een rit met de folkloristische 'streetcar' naar het grote NO Museum of Modern Art, was ook een bijzondere belevenis! Er hing een mooie Modigliani.

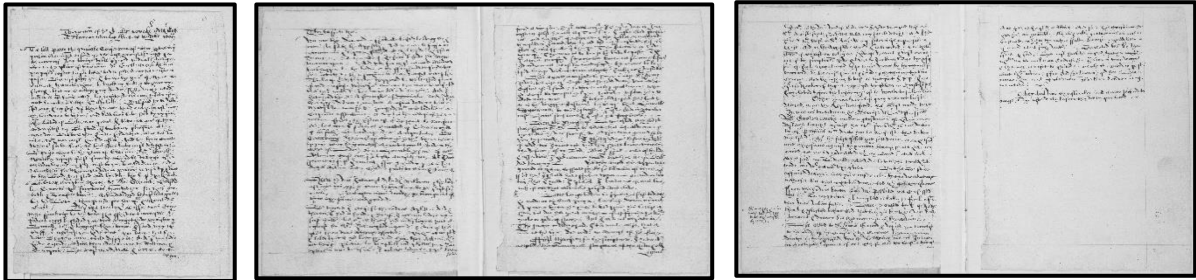

Henry Cuffe in de Folger Shakespeare Library, Washington

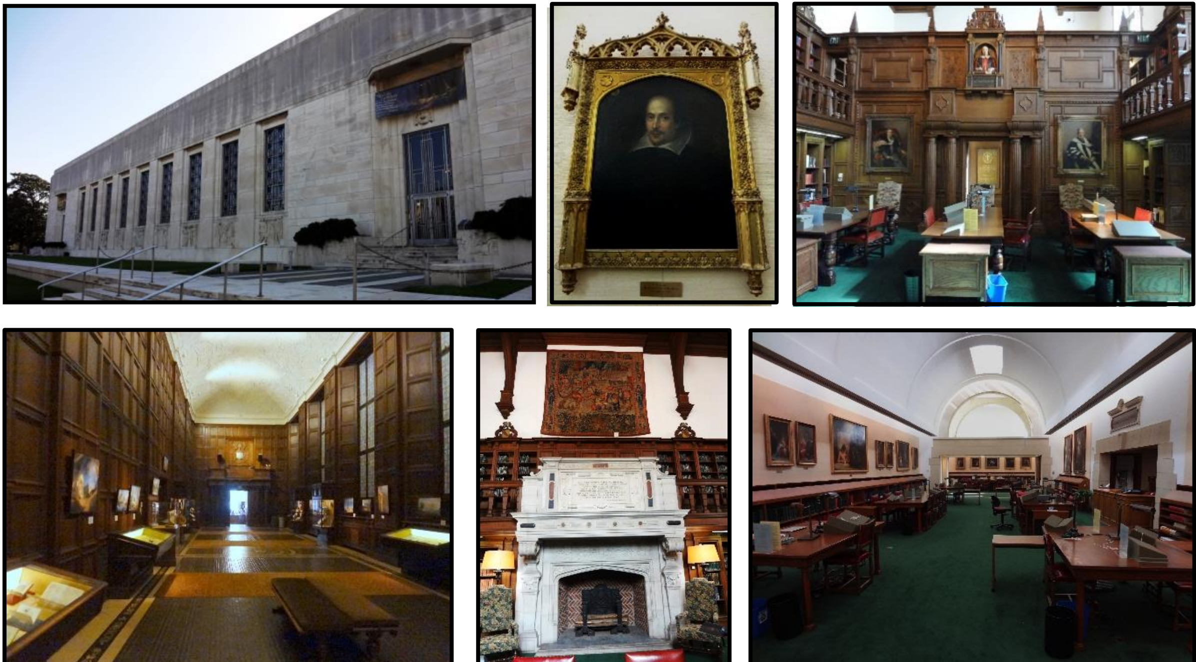
Tijdens mijn onderzoek naar bronnen over Henry Cuffe voor mijn monografie *Henry Cuffe, secretary to the Earl of Essex, archive documents, 1600-1601*, 2010, vond ik een referentie naar een heel belangrijk document over de terechtstelling van Henry Cuffe, zie de beschrijving ervan op pp. 11-12 in de monografie. Het was voor mij zo belangrijk dat ik zelfs naar die bibliotheek zou gaan als ik het niet zou kunnen bekomen per briefwisseling (e-mail)!

Ik kreeg heel veel informatie en het document van vijf pagina's - voorbeeldig gescand - werd mij opgestuurd op 25/04/10. De tekst was zeer goed leesbaar: het was een bijzondere highlight! De volledige tekst is overgezet en besproken op de pp. 33-35 van de monografie.

67
The execution of Sr Gelly merricke and Mr Cuffe at Tiburne on monday the. 8. of marche. 1600.

Toen ik in 2012 in Washington was kon ik op 20 oktober deelnemen aan een rondleiding in de Folger bibliotheek, geopend in 1932 en heel mooi ingericht met ook een collectie schilderijen.

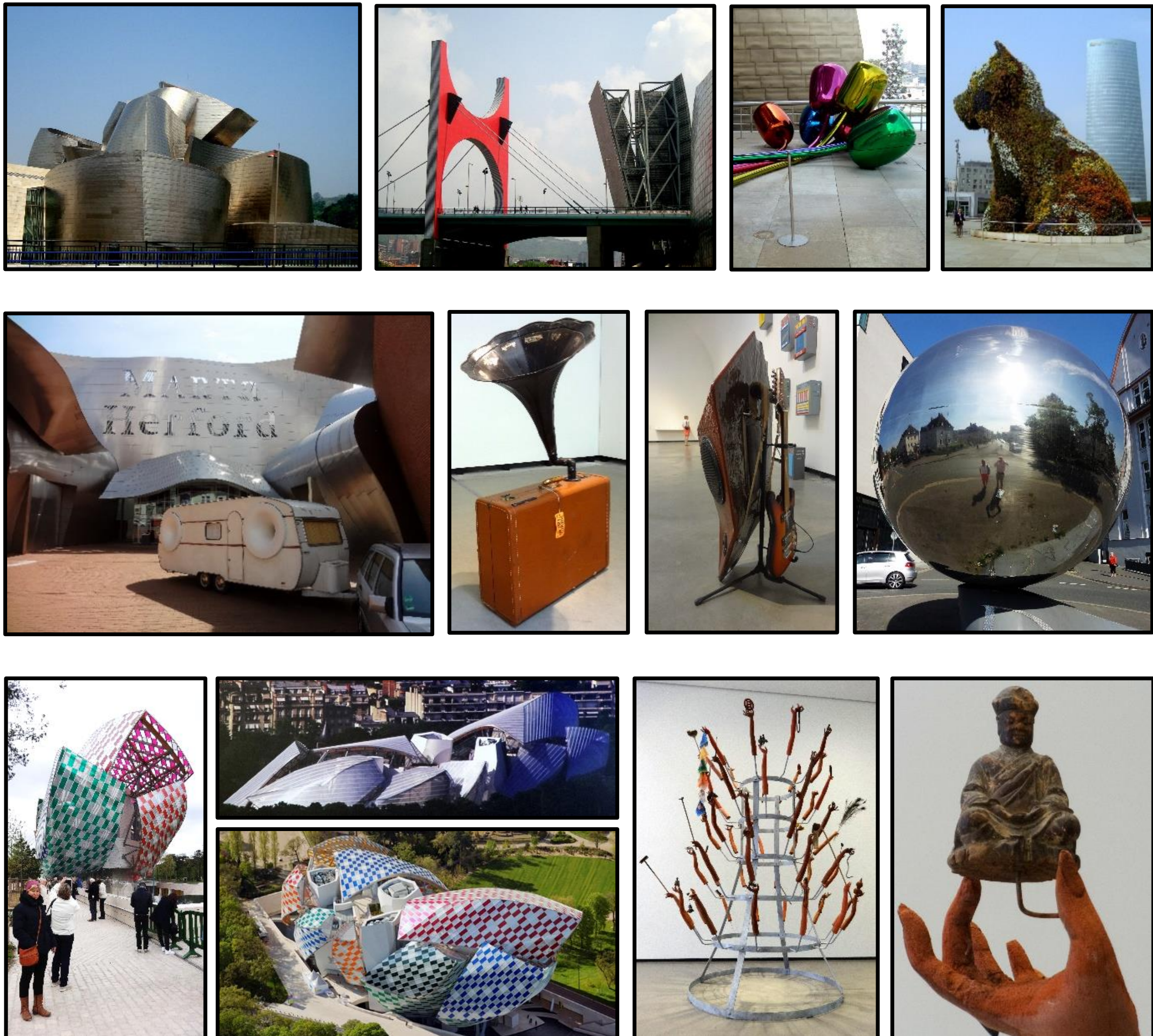

Moderne musea, Frank Gehry

De Canadees-Amerikaans architect Frank Gehry (° 1929) heeft prachtige musea ontworpen. Het Guggenheim, geopend in Bilbao in 1999, heb ik voor de eerste keer kunnen bezoeken op 4/05/2011. Ik had er al veel over gehoord en het was zeker de reis waard! Een meesterwerk van Frank Serra, *The Matter of Time,* waarvoor 1000 ton staal werd gebruikt, is heel bijzonder! De *Tulips* en de *Puppy* van Jef Koons zijn ook merkwaardig.

Een tweede museum van hem bezoek ik in Herford (Duitsland) op 20/05/2014, geopend in 2005 (tweede rij foto's). Gehry had als raadgever Jan Hoet. Het thema was toen: klank.

Zijn derde meesterwerk is de Fondation Louis Vuitton in Parijs, geopend in 2014, dat ik jaarlijks bezoek sinds 2016. Tijdens het eerste bezoek was de buitenkant met kleurvlakken versierd (tot 2018) door de Franse kunstenaar Daniel Buren (°1938). Het wordt veel bezocht: meer dan 1.4 miljoen bezoekers in 2017! De foto's onderaan dateren van 2016. Toen was het thema: Chinese kunst (foto onderaan rechts is een detail van foto ernaast).

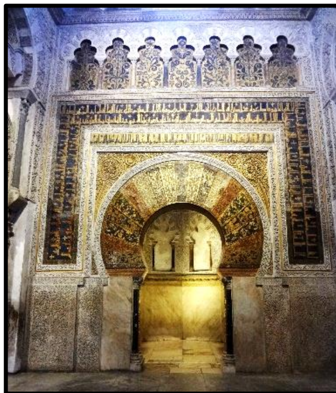

Mezquita, Córdoba

Toen ik in 2015 in Torremolinos was, heb ik op 23 september de Mezquita in Córdoba kunnen bezoeken. Dit is wel de mooiste moskee die ik ooit heb gezien! De talrijke zuilen – oorspronkelijk 1200, na de bouw van de kathedraal nog 780 – scheppen een bijzondere sfeer: een droom voor iemand die van fotografie houdt!

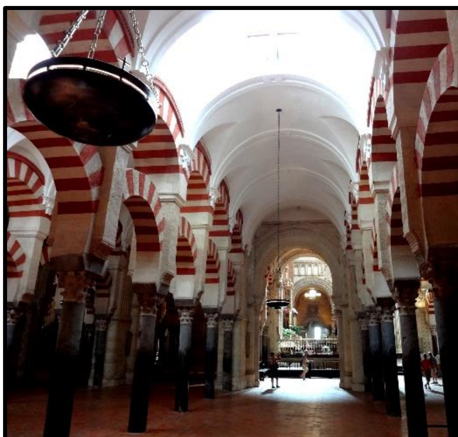
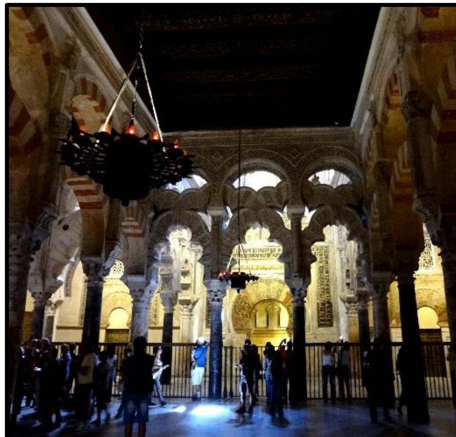
De moskee en de kerk die prachtige kunstwerken bevat, vormen volgens mij samen een harmonisch geheel. De unieke dubbele bogen zijn te wijten aan de te kleine (geroofde) Romeinse zuilen. De buitenkant is ook heel mooi, hoewel er kan worden gerestaureerd.

De mooie vergulde mihrab is prachtig (2de foto bovenaan, 2de foto onderaan)!

Vladimir en Kosara, Montenegro

Tijdens een bezoek aan de nieuwe orthodoxe kathedraal in Bar in het zuiden van Montenegro op 14/06/2019 kon ik een bijzondere levensbeschrijving van de heilige Jovan Vladimir bewonderen rond het jaar 1000 met nog een prachtig liefdesverhaal. De kathedraal werd ingewijd in 1913.

Prins Vladimir met andere gevangenen kreeg in Prespa bezoek van Kosara (Cossara), dochter van de tsaar Samuel. Zij verzorgde de gevangenen en werd verliefd op de prins. Samuel gaf haar de toelating om hem te huwen (zie ook *Wikipedia*). De prins kreeg zijn domeinen in Servië terug. In 1016 wordt hij onthoofd door tsaar Vlasdislav in Prespa en zou (volgens een legende) met zijn hoofd naar zijn kerk zijn gereden waar hij begraven werd. Op iconen heeft hij steeds zijn hoofd in zijn linkerhand. Hij draagt ook altijd een houten kruis. In 1018 zou hij, volgens de legende, Vladislav hebben gedood. De zes foto's rechts hieronder zijn de originele foto's (v.l.n.r.). De foto's van 2de en 3de rij zijn detailfoto's: gevangenschap (detailfoto van foto 2), Samuel houdt Vladimir aan ketting (id. 3), huwelijk (id. 4), krijgt houten kruis (id. 5). Foto onderaan: onthoofding; rit met hoofd; begrafenis in Elbana (volgens legende, in Prespa volgens geschiedenis), en Vladislav vermoord door Vladimir in 1018 (id. 6).

Derwisjen

Op 21/06/2013 kon ik in Aspendos (omgeving Antalya, Turkije) een mooie show van de dansgroep ‘Fire of Antolea’, in een nieuw gebouwd theater naast het oude amfitheater, bijwonen. Het gedeelte met de dansende derwisjen was prachtig! Hieronder een paar stills uit een door mij gefilmd gedeelte.

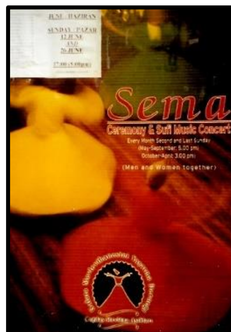

Het Mevlevi klooster in Istanbul. Ik zag de derwisjen voor het eerst op 12/06/2005 in het klooster. In augustus 2010 zag ik de show opnieuw in een omgebouwde hamam in Istanbul.

Affiche van de show.

Foto gedrukt op een blad van een oude koran (gekocht in 2005 in Istanbul).

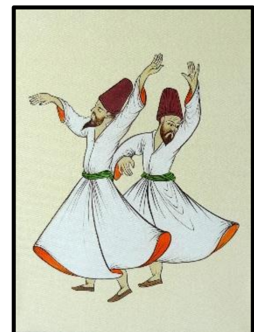

Foto op canvas (38,5 x 28,5 cm) (gekocht in 2010 in Istanbul)

Uitleg over het semaritueel op volgende pagina.

Semaritueel

The Mevlevi sema, or dervish mystic religious rite, is an elaboration of the whirling done by Mevlana Jelaleddin Rumi in ecstasy on the streets of Konya, Turkey in the 13th century.

You can witness the sema in Konya's splendid Mevlana Cultural Center on a Rumi Tour. A somewhat shorter version is performed every week in Istanbul.

The ceremony has seven parts symbolizing the whirling dervish's love of God, humankind and all creation:

1. Natt-i Serif: praise for God the Creator, for the Prophet Muhammed, and for the prophets preceding him (Musa/Moses and Isa/Jesus, etc.)

2. Kudum: the beating of a small kettledrum symbolizes the command of God which created the universe: "Be!"

3. Ney: The soulful, breathy music of the ney, the open-ended reed flute of the Mevlevi, symbolizes the breathing of life into all creatures.

4. Greeting: the dervishes greet each other three times, a symbol of the soul being greeted by its secret soul.

5. Whirling: the dervishes drop their black cloaks to reveal white costumes fitted to the torso, but with long, flowing skirts. The dropping of the cloak symbolizes the casting off of falsehood and the revelation of truth. Each dervish places his arms on his chest to symbolize his belief in the Oneness of God, "the One." Bowing, he kisses the hand of the Sheikh Efendi (spiritual leader) and seeks permission to enter the sema.

As he enters, each dervish slowly unfurls his arms, his right hand reaching up to heaven to receive its blessings, the left hand down to communicate them to earth. He whirls counter-clockwise (anti-clockwise), right to left, with his heart at the axis of the turn.

The dervishes complete four whirling sessions of approximately 15 minutes each, resting briefly between sessions. The Sheikh Efendi joins in the final session, turning slowly.

6. Prayer: prayers are recited from the Kur'an in praise of God.

7. Fatiha: recitation of the Fatiha, or first chapter of the Kur'an, in memory of all prophets, martyrs and believers, followed by a prayer for the welfare of the nation and its leaders.

Non-dervishes, Muslim and non-Muslim, have always been welcome to witness the sema, a spiritual gift to all creation.

Celsus bibliotheek, Efeze

Bibliotheken interesseren mij al heel lang vanwege hun meubilair en de ruggen van boeken die altijd een foto-onderwerp vormen. Van de oude Celsus bibliotheek in Efeze had ik al veel afbeeldingen gezien en op 4/6/2014 kon ik die bezoeken. Het werd gebouwd in het begin van de 2de eeuw n.Chr. door de zoon van Celsus Polemaenus, een Romeinse gouverneur (zie *Wikipedia*). In de nissen onderaan staan vier kopieën van godinnen, van links naar rechts: *Sofia* (wijsheid), *Arete* (deugd), *Ennoia* (verstand) en *Episteme* (kennis). De originele beelden heb ik op 11/08/2013 kunnen fotograferen in het Ephesos-Museum (Neue Burg) in Wenen.

Andere belangrijke bibliotheken: de oude British Library (1857) en de nieuwe (sinds 1998) met de King's Library (19/07/2011) in Londen; Trinity College (2/10/2009) (geen eigen foto, [mocht geen foto's nemen], photo by DAVID ILIFF. License: CC-BY-SA 3.0); National Library of Ireland (2/10/2009); Salle Labrouste (BnF, Richelieu) (20/12/2017) en de Library of Congress (20/10/2012).

Tien boeken

De boeken zijn alfabetisch gerangschikt volgens de familienaam:

Boëthius (480-525), *De Vertroosting der Wijsbegeerte*, (1485), 1945

Camus (1913- 1960), *La peste*, (1947), 1982.

Colle (1881-1946), *Mes Alyscamps,* 1945, zie p. 50.

Gaarder (1952-), *De wereld van Sophie*, (1991), 1999

Gide (1869-1951), *Les Nourritures terrestres (1897) et Les nouvelles Nourritures (1935)*, 1947

Goethe (1749-1832), *Het lijden van de jonge Werther*, (1774). Niet in persoonlijke bibliotheek.

More (1478-1535), *Utopia*, (1516). Niet in persoonlijke bibliotheek.

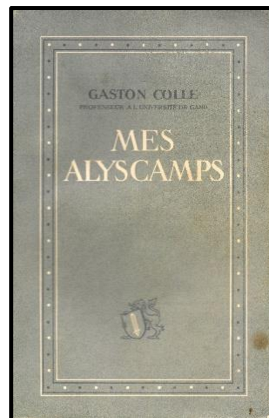
Nietzsche (1844-1900), *Also sprach Zarathustra,* (1883-1885), Reclam-Verlag, Stuttgart, 1951, pp. 356 (15 x 9,5 cm). Gelezen in het Nederlands. Op internet is er een heel goede analyse door Albert Vollbehr: http://www.kolumbus.fi/volwassengeloof/nietzsche/home/index.html (17/10/2018).

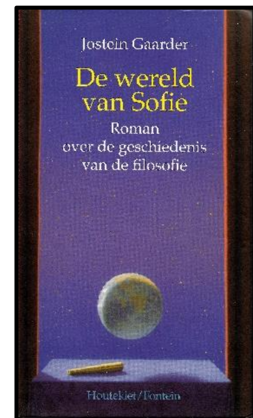
Sartre (1905-1980), *L'Être et le Néant*, (1943), 1953.

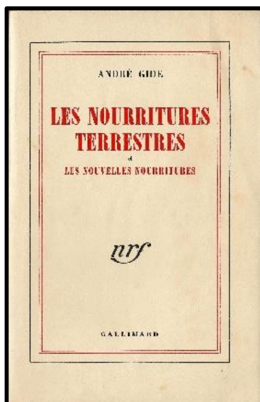
Sartre (1905-1980), *Les mots*, (1964), 1974. Sartre weigerde er de Nobelprijs voor in 1964, zie p. 50.

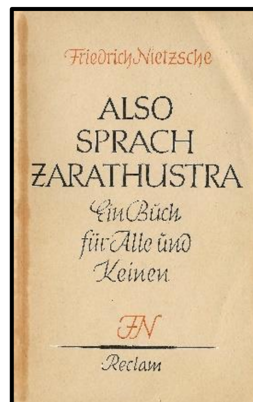

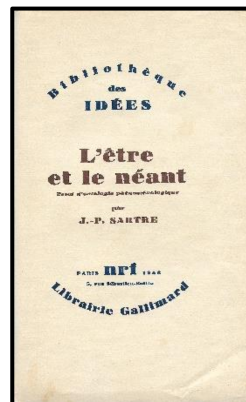

Tien boeken (vervolg)

Gaston Colle (1881-1946), *Mes Alyscamps*, 1945.

> (p. 8)
> (…) Je ne regretterai de ma vie sous le soleil que la Beauté. « Que la vie est fâcheuse, s' écrie dans un de ses sermons Bossuet, qu' elle est assommante! » La beauté, pourtant, la rend supportable. Les moments exquis qu'elle m'a donnés, je les revois comme des iles toutes blanches, brillent de loin en loin sur la mer. Malgré tout, pour ces moments-là, trop rares, la vie me paraîtrait encore d' une valeur infinie. Il faudrait s' arranger pour être toujours en présence de la beauté. (…)

Jean-Paul Sartre (1905-1980), *Les mots*, 1964

> (p. 155)
> (…) Je donnerais à mes ouvrages la violence de ces jets de lumière corrosifs, et, plus tard, dans les bibliothèques en ruines, ils survivraient à l'homme. (…)

Hier wil ik een opmerking maken: Sartre had nog geen weet van het internet dat maar sinds 1993 goed van de grond kwam. Wat zal er nog binnen bijvoorbeeld 500 jaar van wat heden op het internet staat, nog overblijven? Zullen wij de *Wayback Machine* van het *Internet Archive* nog kunnen gebruiken? Boeken blijven echter bestaan, zoals de bekende spreuk zegt: 'Wie schrijft, die blijft!'.

> (p. 164)
> (…) Moi : vingt-cinq tomes, dix-huit mille pages de texte, trois cents gravures dont le portrait de l'auteur. Mes os sont de cuir et de carton, ma chair parcheminée sent la colle et le champignon, à travers soixante kilos de papier je me carre, tout à l'aise. Je renais, je deviens enfin tout un homme, pensant, parlant, chantant, tonitruant, qui s'affirme avec l'inertie péremptoire de la matière. (…)

.

Tien gedichten

Hoewel ik zelden gedichten lees zijn er toch enkele van mijn schooltijd die bijblijven en waarvan ik mij maar flarden van herinner. Hieronder volgt een bespreking:

Egidiuslied

Dit is een zeer oud gedicht dat voorkomt in het Gruuthuse-handschrift (ca. 1400):

Egidius, waer bestu bleven?
Mi lanct na di, gheselle mijn.
Du coors die doot, du liets mi tleven.
(…)

Maria Lécina, een gedicht in honderd verzen

Door J.W.F. Werumeus Buning (1891-1952). Van dit lang gedicht van 1932 kende ik vooral volgende eerste zin:

(…)
Honderd klokken van Londen doen Londen bonzen
en vier kathedralen Genua
Maar geen brons kan zo in het donker bonzen
als het hart van Mária Lécina
¿Porqué, Mária?
(…)

Melopee

Dit gedicht van Paul van Ostaijen (1896-1928), postuum uitgegeven in 1928, is ook zeer bekend:

Onder de maan schuift de lange rivier
Over de lange rivier schuift moede de maan
Onder de maan op de lange rivier schuift de kano naar zee
(…)

François Villon (1431–1463)

Dit gedicht uit *Le Testament* is wel mijn lievelingsgedicht:

XXVI
Hé! Dieu, si j'eusse étudié
Au temps de ma jeunesse folle
Et à bonnes mœurs dédié,
J'eusse maison et couche molle.
Mais quoi! je fuyais l'école
Comme fait le mauvais enfant.
En écrivant cette parole
A peu que le cœu ne me fend.

Elisabeth Barrett Browning (1806-1861), zie ook p. 31

Mijn voorkeur uit haar gedichtenbundel *Sonnets from the Portuguese* (1850) gaat uit naar nr. XIV:

If thou must love me, let it be for nought
Except for love’s sake only. Do not say
‘I love her for her smile . . her look . . her way
Of speaking gently, . .
(…)

Edymion

Het begin van dit gedicht is toch zo waar! Het is gemaakt in 1818 door John Keats (1795-1821). Dit doet me denken aan Gaston Colle, zie p. 50:

A thing of beauty is a joy for ever:
Its loveliness increases; it will never
Pass into nothingness; …
(…)

Ozymandias

Dit gedicht van Percy Bysshe Shelley (1792-1822), gaat over Ramses II en voor de eerste maal gepubliceerd in 1818. De enkele versregels hieronder heb ik ook gebruikt in mijn *Egyptereizen 1988 en 1990*:

I met a traveller from an antique land
(…)
"My name is Ozymandias, king of kings:
Look on my works, ye Mighty, and despair!"
(…)

Erlkönig

Deze ballade van 1782 door Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) vind ik heel mooi, vooral de eerste twee versregels. In de eerste regel verving ik echter ‘so spät’ door ‘geschwind’. Op die manier onthield ik het. Goethe heeft echter wel gelijk van hier ‘so spät’ te gebruiken, mijn ‘geschwind’ past niet met de inhoud:

Wer reitet so spät durch Nacht und Wind?
Es ist der Vater mit seinem Kind;
Er hat den Knaben wohl in dem Arm,
Er faßt ihn sicher, er hält ihn warm.
(…)

104 Balladen.

Erlkönig.

Wer reitet so spät durch Nacht und Wind?
Es ist der Vater mit seinem Kind;
Er hat den Knaben wohl in dem Arm,
Er faßt ihn sicher, er hält ihn warm.

Mein Sohn, was birgst du so bang dein Gesicht? —
Siehst, Vater, du den Erlkönig nicht?
Den Erlenkönig mit Kron' und Schweif? —
Mein Sohn, es ist ein Nebelstreif. —

„Du liebes Kind, komm, geh mit mir!
Gar schöne Spiele spiel' ich mit dir;
Manch' bunte Blumen sind an dem Strand,
Meine Mutter hat manch gülden Gewand.“ —

Mein Vater, mein Vater, und hörest du nicht,
Was Erlenkönig mir leise verspricht? —
Sei ruhig, bleibe ruhig, mein Kind;
In dürren Blättern säuselt der Wind. —

„Willst, feiner Knabe, du mit mir gehn?
Meine Töchter sollen dich warten schön;
Meine Töchter führen den nächtlichen Reihn
Und wiegen und tanzen und singen dich ein.“ —

Mein Vater, mein Vater, und siehst du nicht dort
Erlkönigs Töchter am düstern Ort? —
Mein Sohn, mein Sohn, ich seh' es genau:
Es scheinen die alten Weiden so grau. —

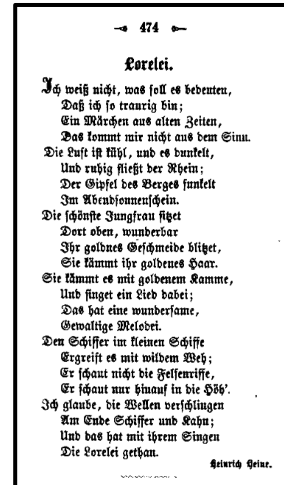
„Ich liebe dich, mich reizt deine schöne Gestalt;
Und bist du nicht willig, so brauch' ich Gewalt.“ —
Mein Vater, mein Vater, jetzt faßt er mich an!
Erlkönig hat mir ein Leids getan! —

Dem Vater grauset's; er reitet geschwind,
Er hält in Armen das ächzende Kind,
Erreicht den Hof mit Mühe und Not;
In seinen Armen das Kind war tot.

Het volledige gedicht staat op het internet (By Centipede - Goethes Werke. Erster Band. Bertelsmann, Gütersloh, o.J., S. 104., Public Domain, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=879062).

Die Loreley

Dat is een van de bekendste Duitse gedichten geschreven in 1824 door de joodse dichter Heinrich Heine (1799-1856). Het sprookje sprak mij ook heel erg aan. Een zinnetje eruit vergeet ik niet: 'Sie kämmt es mit goldenem Kamme,'. Hiernaast een printscreen van het volledige gedicht in Elise Polko, *Dichtergrüsse,* 1869, in publiek domein op www.archive.org. Hieronder het begin van de eerste acht verzen met vooral het zeer bekende eerste vers:

474

Lorelei.

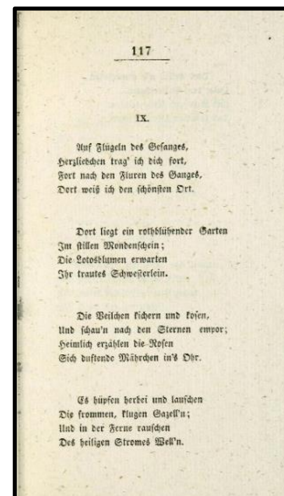
Ich weiß nicht, was soll es bedeuten,
Daß ich so traurig bin;
Ein Märchen aus alten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.
Die Luft ist kühl, und es dunkelt,
Und ruhig fließt der Rhein;
Der Gipfel des Berges funkelt
Im Abendsonnenschein.
Die schönste Jungfrau sitzet
Dort oben, wunderbar
Ihr goldnes Geschmeide blitzet,
Sie kämmt ihr goldenes Haar.
Sie kämmt es mit goldenem Kamme,
Und singet ein Lied dabei;
Das hat eine wundersame,
Gewaltige Melodei.
Den Schiffer im kleinen Schiffe
Ergreift es mit wildem Weh;
Er schaut nicht die Felsenriffe,
Er schaut nur hinauf in die Höh'.
Ich glaube, die Wellen verschlingen
Am Ende Schiffer und Kahn;
Und das hat mit ihrem Singen
Die Lorelei gethan.

Heinrich Heine.

Ich weiß nicht, was soll es bedeuten,
Daß ich so traurig bin,
Ein Märchen aus uralten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.
(…)

Auf Flügeln des Gesanges

Als laatste gedicht is het er opnieuw een van Heinrich Heine dat ik mij het best herinner. Het komt uit zijn bundel *Buch der Lieder*, 1827, p. 117. Op internet is het te vinden op *Wikimedia Commons* en is in 'public domain', zie foto.

117

IX.

Auf Flügeln des Gesanges,
Herzliebchen trag' ich dich fort,
Fort nach den Fluren des Ganges,
Dort weiß ich den schönsten Ort.

Dort liegt ein rothblühender Garten
Im stillen Mondenschein;
Die Lotosblumen erwarten
Ihr trautes Schwesterlein.

Die Veilchen kichern und kosen,
Und schau'n nach den Sternen empor;
Heimlich erzählen die Rosen
Sich duftende Mährchen in's Ohr.

Es hüpfen herbei und lauschen
Die frommen, klugen Gazell'n;
Und in der Ferne rauschen
Des heiligen Stromes Well'n.

Auf Flügeln des Gesanges,
Herzliebchen, trag ich dich fort,
Fort nach den Fluren des Ganges,
Dort weiß ich den schönsten Ort.
(…)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Buch_der_Lieder_117.jpg

Slot

Er is nog wat plaats voor rijm van Jacob Cats (1577-1660) dat ik me heel goed herinner:

Donderdag, o donderdag.
Schoonste dag der dagen.
's Morgens nog een halve week
en 's avonds nog maar twee dagen.

Nu zou het moeten 'woensdag' zijn, maar dat rijmt niet zo goed!

Tien schilderijen

Hieronder volgen tien schilderijen die ik bewonder. Ik heb ze alfabetisch gerangschikt:

Hopper (1882-1967), *Nighthawks (Nachtbrakers)*, 84,1 x 152,4 cm, 1942, Art Institute of Chicago. Edward Hopper (Public domain, notice: PD-US-not renewed), via Wikimedia Commons (30/10/2018).

Master John, *Katherine Parr*, circa 1545, NPG 4451, National Portrait Gallery, Londen. No changes. Licence: mw01957_license, (29/10/2018) http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/

Kirchner (1880-1938), *Berliner Straßenszene (Berlijnse straatscène)*, 121 x 95 cm, 1913, Neue Galerie, New York. Ernst Ludwig Kirchner (Public domain), via Wikimedia Commons (29/10/2018).

Klimt (1862-1918), *Der Kuss*, 180 x 180 cm, 1908, Òsterreichische Galerie Belvedere, Wenen. Gustav Klimt (Public domain), via Wikimedia Commons (31/10/2018).

Manet (1832-1883), *Le fifre (De fluitspeler)*, 160,5 x 97 cm, 1866, Musée d'Orsay, Parijs. Édouard Manet (Public domain), via Wikimedia Commons (31/10/2018).

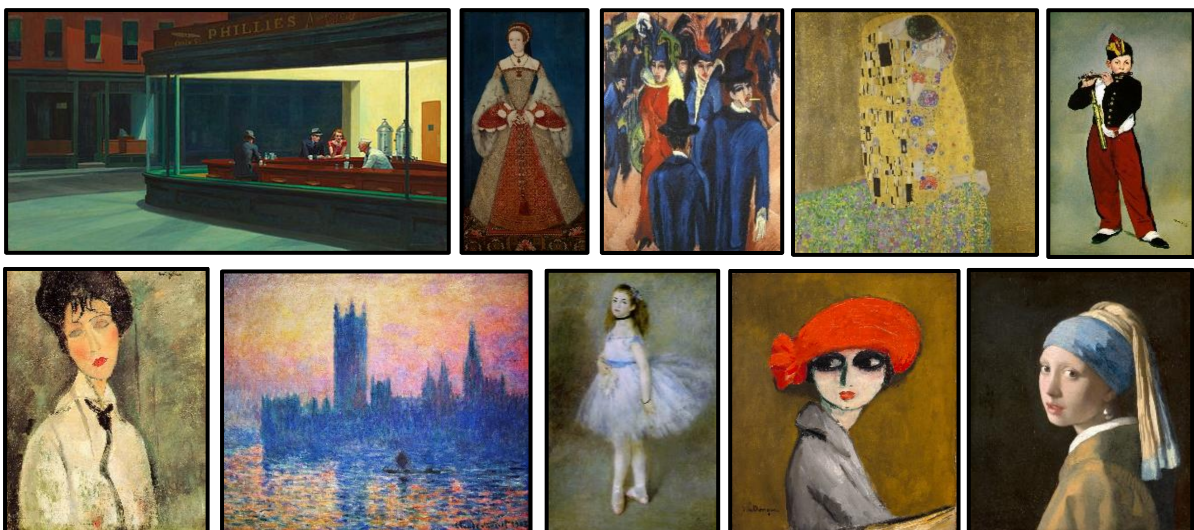
Modigliani (1884-1920), *Woman in Black Tie*, 1917, 65 x 50 cm, Fujikawa Galleries, Tokyo. WikiArt (Public domain) (29/10/2018).

Monet (1840-1926) *Le Parlement de Londres, soleil couchant*, 81.3 × 92.5 cm, 1903. National Gallery of Art, Washington, D.C. Claude Monet (Public domain), via Wikimedia Commons (04/11/2018).

Renoir (1841-1919), *The Dancer,* 142,5 x 94,5 cm, 1874, National Gallery of Art, Washington, D.C. Pierre-Auguste Renoir (Public domain), via Wikimedia Commons (30/10/2018).

Van Dongen (1877-1988), *Le Coquelicot (The Corn Poppy),* 54.6 x 45.7 cm, circa 1919, Museum of Fine Arts, Houston. Gebruik toegestaan door Houston (mfah.org) met contract van 12/11/2018 (e-mail 14/11/2018).

Vermeer (1632-1675), *Meisje met de parel,* 44,5 x 39 cm, 1665, Mauritshuis, Den Haag. Gebruik toegestaan met e-mail van Mail Images <images@mauritshuis.nl> van 01/11/2018.

Tien foto's

Uit de duizenden foto's enkele kiezen was een moeilijke opgave. Zij werden chronologisch gerangschikt met commentaar.

Zelfportret (selfie)

Wiel van Volkswagen kever. Scan van diapositief van 4/5/1959.

Selfie in metrostation
New York 17/08/2012

Volkswagen kever – scan van diapositief
zeedijk Oostende 6/11/1965

Huguette Pick (1934-2009)

Juni 1964 - scan van dia (Kodakfilm)

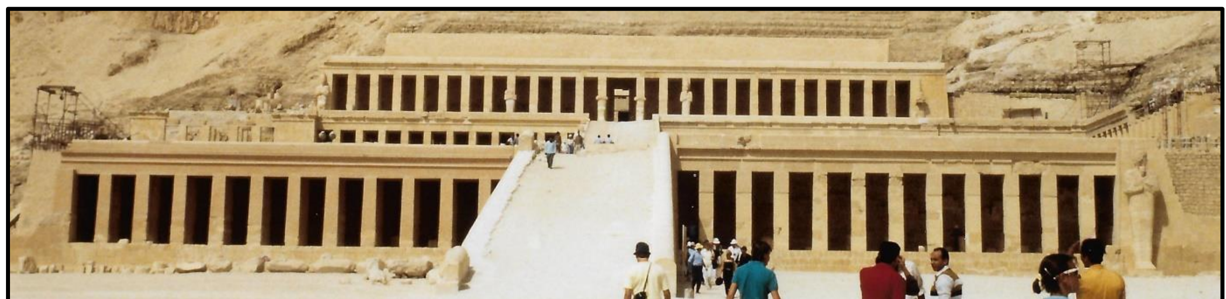

28 augustus 1981,
scan van deelfoto

Schoolkinderen in Hatchepsoet tempel

In Egypte kan men heel mooie foto's nemen. Tijdens mijn eerste reis in 1988 schiet ik onderstaand mooi plaatje op 3 maart op het tweede terras van de Hatchepsoet tempel in Luxor: scan van foto 600 dpi (negatief ontbreekt). Deze foto wordt ook besproken in mijn *Egyptereizen 1988 en 1990* (op internet).

Lachende kinderen

Scan van foto van lachende kinderen op 16/02/1990 in Luxor in de vallei met de graven van de Nobelen (Sheikh Abd el-Qurna) – graf van Ramose toen bezocht.

Digitale deelfoto's van de begrafenisprocessie in het graf van Ramose (14/02/2010).

Groep Egyptische leerlingen

Tweede reis naar Egypte. Foto van leerlingen binnenin het grafmonument van een sjeik op 18/02/1990 in Assoean op de ‘Heuvel van de wind’ (Kubbet al-Hawa).

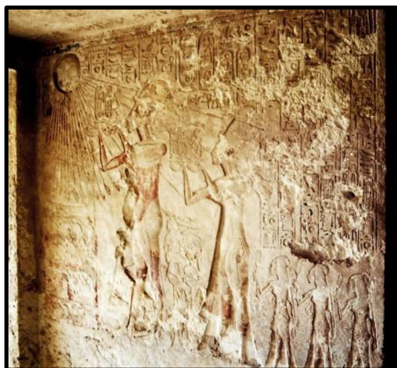

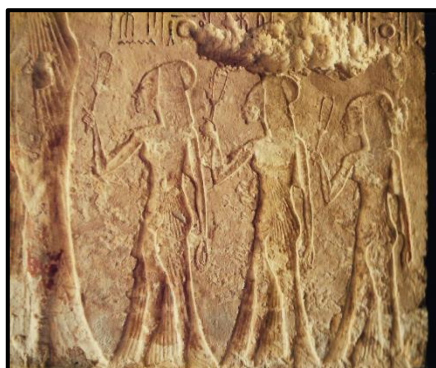
Beide foto’s komen ook voor in *Egyptereizen 1988 en 1990.*

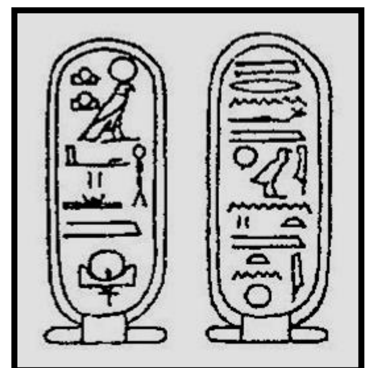
Echnaton en Nefertiti offeren

Echnaton en Nefertiti offeren elk een votieftablet met daarop de cartouches van Aton, aan de zon (Aton) in het graf van Apy, ook Ipy genoemd (nr. 10, zuidelijke graven in Amarna). Echnaton zegt dat zijn familie Aton aanbidt (twee oudste dochters loven cartouches van Aton). Nefertiti zit gehurkt rechts van de cartouches die zij offert. Scan 600 dpi van foto's van 21/02/1990. Hier en daar ziet men nog sporen van verf. Het moet indrukwekkend geweest zijn toen het juist af was!

De Aton cartouches zijn van de eerste reeks (vóór het jaar 9), zie mijn *Egyptereizen 1988 en 1990*, pp. 179, 211. In het 'Museum of Fine Arts' in Boston is er een reliëf ('Relief of Akhenaten as a sphinx') waarop Echnaton, afgebeeld als sfinx, ook zijn cartouches offert aan de zonnegod Aton: https://collections.mfa.org/objects/46197/relief-of-akhenaten-as-a-sphinx?ctx=55594ec2-e826-47cf-b350-2b2b9bc06d07&idx=10 (21/02/2020).

Selfies in de Tower van Londen

Tijdens een bezoek aan de Tower in Londen op 26/08/2011 kon ik in een oude beschadigde spiegel bijzondere selfies nemen die hier ook een plaatsje krijgen. In de toren uiterst links op de foto onderaan, zat de graaf van Essex in 1601 opgesloten, wachtende op zijn executie.

Reliëf van Amarna (1345-1335 v.Chr.)

Tijdens mijn bezoek aan het Metropolitan Museum in New York op 17/08/2012 zag ik – tot mijn grote verrassing – een lange muur met allemaal Amarna-reliëfs (talatats)! Er waren heel mooie bij, o.a. met paarden, een schip en ook een met Echnaton, die een eend offert. Toch verkies ik onderstaande foto met de musicerende vrouwen.

Provenance

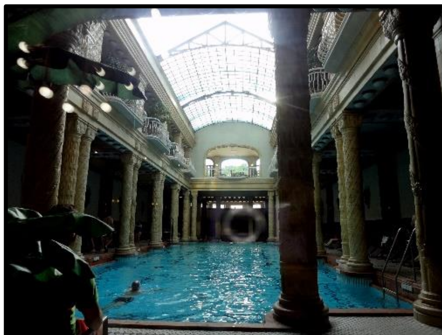
The limestone reliefs on this wall once decorated temples and halls at Akhetaten (Amarna), the capital of King Akhenaten (ca. 1353–1335 B.C.), on the east bank of the Nile. Considering the vast area once covered with reliefs, the 108 slabs exhibited here and the 25 displayed in Gallery 16 are only a fraction of the original decoration at Akhenaten's residence.

Gellért hotel en badhuis, Budapest

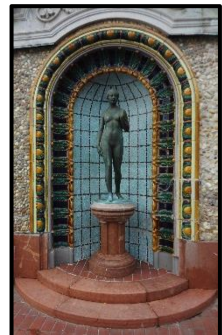
Dit zeer mooie hotel in Jugendstil met Turkse invloeden geopend in 1918 kon ik bezoeken op 25/06/2016. Waar ik juist onderstaande foto heb genomen, weet ik niet meer. Het zwemmen in het binnenzwembad (en ook buiten) viel heel goed mee.

Corrida Madrid, 26 maart 2017

Het was al een hele tijd dat ik een klassiek stierengevecht 'live' wilde zien. Ik kon dit meemaken in de grote arena 'Las Ventas' – 25.000 zitplaatsen – in Madrid, met een zitplaatsje op de eerste rij. Het was de eerste corrida die gepland was in 2017. Het is een hele belevenis en zeer spannend! Ik heb er talrijke foto's en films aan over. Ik was ook getuige van een ernstig incident toen een torero (Pablo Aguado) zwaar werd gekwetst, zie volgende pagina. Hij werd zeer vlug afgeschermd van de stier (zie foto). De mooiste foto vind ik die waar de banderillero klaar staat met de banderillas voor de aanstormende stier! Onderaan zeven stills uit film met de Mexicaanse matador Leo Valadez, 19 jaar.

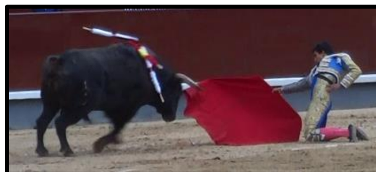

Toreo y arte van 2/04/2017 – commentaar op corrida (gedeeltelijk)

https://www.toreoyarte.com/uncategorized/madrid-26-mars-2017-brillante-ouverture-de-temporada-a-las-ventas-belle-novillada-de-fuente-ymbro/ (25/11/2018)

Madrid 26 mars 2017 – Brillante ouverture de temporada à Las Ventas. Belle novillada de Fuente Ymbro.

Publié le 27 mars 2017 par Georges Marcillac.

(…)
Pablo Aguado était poursuivi et pris malencontreusement en s'apprêtant à mettre à mort le premier novillo, étourdi au sol il recevait le choc des cornes et sabots du novillo et était emporté inconscient à l'infirmerie. Il avait signé une faena classique où prédominaient les séries de naturelles, une d'elles bien liée avec remate par farol et passe de poitrine dans le même mouvement. Au début, les passes sur la corne droite paraissaient plus compliquées par le novillo dont la charge n'était pas encore assujettie à la muleta, le vent aussi le distrayait, mais en fin de trasteo, le novillo exprimait les mêmes qualités que sur la gauche. Leo Valadez devait tuer ce novillo d'une estocade tombée.

Le jeune mexicain dont c'était la présentation à Madrid, montrait une assurance et un talent qu'il a peaufiné en 2016 dans les plazas les plus importantes de première catégorie. Ses deux faenas de muleta étaient entachées de mauvaises estocades précédées de pinchazos qui lui faisaient perdre l'oreille. La première se déroulait avec la collaboration d'un novillo exceptionnel dont la classe de charge s'alliait parfaitement à la muleta et le temple que lui imprimait Leo Valadez. Des cites lointains, des charges promptes et allègres, sans trop «humilier» au début mais ensuite, la tête basse, donnaient l'impression qu'aucune erreur n'était permise tant la fougue et bravoure du novillo étaient constantes. Leo Valadez se montrait ferme et dominait la situation avec bonheur. A son deuxième, un novillo qui allait trois fois au cheval… pour deux vraies piques et l'autre désarçonnant le picador, n'avait la même classe que le précédent mais le novillo transmettait cette émotion de charge vive, par son trapío et son poids de 535 kg, les passes se succédaient sans le lié souhaité. Leo Valadez se dépensait au moment des quites et en signait un, spectaculaire, par zapopinas mais pas toutes dans le même terrain…

Diego Carretero pourrait être déclaré le vainqueur de ce tournoi à deux avec le mexicain car il devait affronter trois novillos dont celui de Pablo Aguado mais, à l'évidence, il était le moins expérimenté des trois. Son jeu à la cape et à l'épée doivent être revus : des véroniques et chicuelinas chiffonnées ; son saut – julipié copié ? – au moment de porter l'estocade ne sont pas du meilleur effet et s'éloignent de l'orthodoxie de la suerte suprême. Heureusement, Diego Carretero se distinguait à la muleta, ferme dans sa position et correct dans le mouvement donné avec temple, surtout adapté à la charge de chacun de ses novillos. Il se montrait vaillant, sachant se mettre près des cornes lorsqu'il le fallait et laissait la muleta basse pour enchaîner les passes au 6ème qui, sans répit, chargeait et poussait le torero à le diriger, sinon… Il terminait sa faena par d'élégants et toreros ayudados por alto et doblones. Diego Carretero reviendra au mois de mai pour la San Isidro. Il devra confirmer la bonne impression de ce premier dimanche.

Pablo Aguado : cogida et traumatisme crânien et blessure pariétale gauche de 15 cm. Leo Valadez : un avis et ovation ; un avis et silence. Diego Carretero : un avis et silence ; applaudissements ; une oreille. Le mayoral de Fuente Ymbro était invité à saluer. Au terme du paseillo une minute de silence était observée à la mémoire du matador Manolo Cortés décédé à l'âge de 67 ans.

Tien films

Daar ik een filmliefhebber ben, is het weer moeilijk om er tien uit te kiezen. Op het internet is er een interessante website: IMDb (Internet Movie Database), waarop alle gegevens over films, acteurs, enz., voorkomen. In een recente lijst 'Top rated movies' van 250 films (met een quotering van minstens 8/10), door IMDb-gebruikers samengesteld, komen de meest bekende films voor.

In de IMDb-filmlijst komt ook een 'Metascore' voor: een gemiddelde op honderd van kritische filmbeoordelingen. Hieronder volgt mijn lijstje, chronologisch geklasseerd (1/02/2019):

Titel	*Jaar*	*Director*	*Top rated movies*	*Metascore*	*IMDb-users*
The Gold Rush	1925	Charles Chaplin	138		8,2 -
Metropolis	1927	Fritz Lang	109	98	8,3 ↑
Modern Times	1936	Charles Chaplin	37	96	8,5 ↑
Casablanca	1942	Michael Curtiz	36 (39)*	100	8,5 ↑ (↓)
The Day the Earth Stood Still	1951	Robert Wise	-	-	7,6 ↑ (7,8 (↓)
Seven Samurai	1954	Akira Kurosawa	19	98	8,7 ↓ (↑)
The Time Machine	1960	George Pal	-	-	7,6 ↑
2001: A Space Odyssey	1968	Stanley Kubrick	88	82	8,3 ↓ (↑)
Murder on the Orient Express	1974	Sidney Lumet	-	63	7,3 ↓
Oblivion	2013	Joseph Kosinski	-	54	7,0 ↓

* verandering van de klassering tussen haakjes op 3/08/2019

Er zijn nog zoveel films, die ik hier zou willen aan toevoegen, zoals: *Logan's Run; The Shining; Soylent Green; One Fly Over the Cuckoo's Nest*, enz.

Nog highlights

Opera van Mozart in Valencia

Tijdens een reis naar Valencia van 1 tot 5 oktober 2019 kon ik in het moderne operagebouw, Paula de les Arts Reina Sofia, door Calatrava ontworpen, geopend in 2005, een voorstelling van een opera van Mozart – *Figaro's bruiloft* – bijwonen. De opera werd voor het eerst opgevoerd in Wenen op 1 mei 1786. Op 22/09/19 kon ik nog juist een goede plaats reserveren op de vierde verdieping. De 1450 plaatsen waren bijna volledig uitverkocht. Het operagebouw was maar op 700 m van mijn hotel (Barceló) verwijderd. Om 19.30 u. was ik al aan de ingang. De voorgevel was overweldigend! Binnenin al veel volk met een glaasje champagne (cava).

Ik bewonder de hypermoderne architectuur en neem een lift naar de vierde verdieping. Het is een zitplaats, helaas op de tweede rij, maar in het midden (rode cirkel). Ik neem enkele foto's. De talrijke muzikanten zijn goed zichtbaar. Na de ouverture blijft het doek nog een tijdje beneden, maar is gedeeltelijk doorschijnend. De tekst verschijnt op de zetel, voor mij, in het Spaans (kon ook in andere talen, wat ik toen nog niet wist!). De klank is perfect. Ik geniet ten volle en ben blij dat ik dit kan nog meemaken! Hieronder zijn een paar foto's en op volgende bladzijde een gedeelte van het programma.

Programma Figaro's bruiloft

Als bijkomende documentatie volgt een kopie van het toegangsticket en een gedeelte van de catalogus in het Spaans en in het Valenciaans (vb.: palau = palacio in het Spaans). Voor de samenvatting (in de twee talen) van de vier akten, zie *Wikipedia.* De balletscène van een andere uitvoering is te vinden op *Youtube*: https://www.youtube.com/watch?v=w3I9RY4uIzo (31/10/2019).

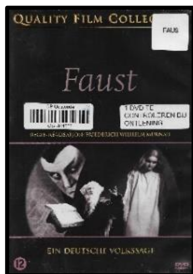
Fotos: Mikel Ponce, Miguel Lorenzo

Faust, een bijzondere stille film van 1926

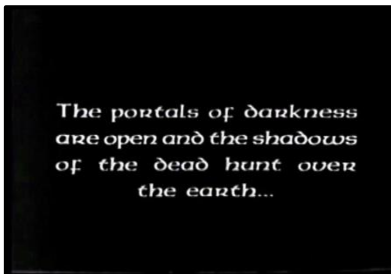
Onlangs kon ik in de bibliotheek de stille film *Faust. Ein Deutsche Volkssage,* van F.W. Murnau van 1926 (© 2009) ontlenen. Ik kende de *Faust* van Goethe niet en wilde daar meer over weten. Het is een mooi verhaal. Faust op leeftijd, is ontgoocheld over wat hij maar kan doen voor zijn medeburgers en sluit een pact met de duivel (Mephisto) in ruil voor de vervulling van al zijn wensen. Hij wordt verliefd op Gretchen, maar Mephisto maakt haar heel ongelukkig, zodat zij op de brandstapel belandt. Faust, dit wetende, snelt naar haar toe en hun zielen stijgen samen naar de hemel (versie 2009) omdat hij van haar houdt. Een engel verbreekt het pakt omdat Faust echt verliefd is en liefde alles is.

Murnau heeft deze scène (brandstapel) die anders (kerker) is in het boek van Goethe (*Faust I*) veranderd - filmisch beter en ook het mooiste deel! Bij Goethe wil Gretchen, opgesloten in de kerker, boete doen voor haar zonden met Faust en weigert met hem mee te gaan als hij haar komt verlossen. Van de volledige *Faust* van Goethe bestaat een goede vertaling in verzen met commentaar door Ard Posthuma: *Faust. Een tragedie*, 534 pp, 2001. Volgend werk hierover: J. Ph. Dupont, *De tweede Faust. Goethe's boodschap*, 63 pp., 1946, is een goede inleiding.

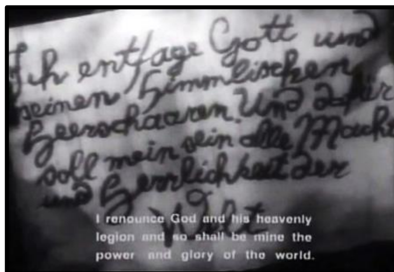
De film heeft een hoge score van 8,1 bij IMDb (zie p. 66). In het *Internet Archive* is er een kopie van de film met Engelse tekst die al 27.835 keer (3/12/2019) bekeken is. De stills hieronder zijn uit deze versie (publiek domein): https://archive.org/details/FaustF.W.MurnauSilentFilm (3/12/2019).

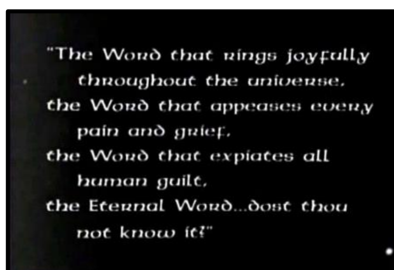

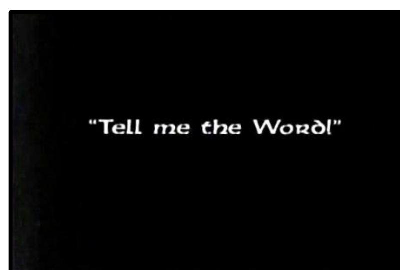

pact met de duivel (Mephisto) jonge Faust, Mephisto en Gretchen brandstapel (Gretchen, oude Faust)

Nog tien foto's

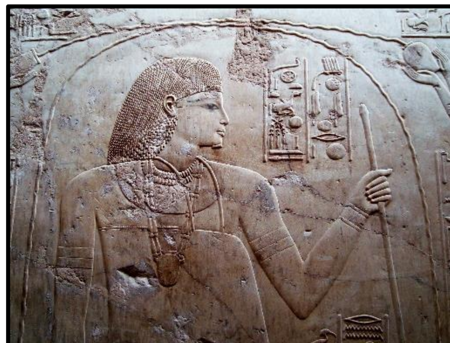
Nog enkele voor mij belangrijke foto's gevonden die eveneens chronologisch zijn gerangschikt.

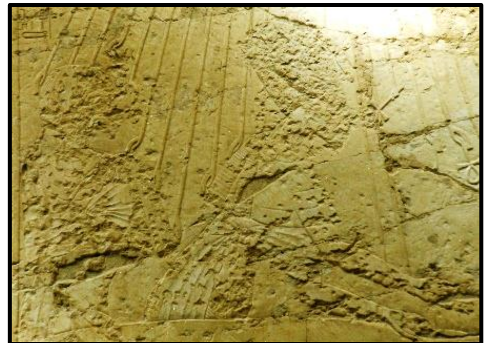
Graf van Ramose, Luxor

Nog een prachtig reliëf is te bewonderen in het graf van Ramose (TT55), zie ook p. 58, vizier onder Amenophis III en Echnaton. De foto's dateren van mijn eerste bezoek op 1/02/1990, met uitzondering van de middelste foto met Ramose zelf (14/02/2010). Het paar op de foto zijn familieleden van Ramose. Echnaton en Nefertiti zijn er ook, maar het reliëf is zwaar beschadigd (tweede rij, derde foto).

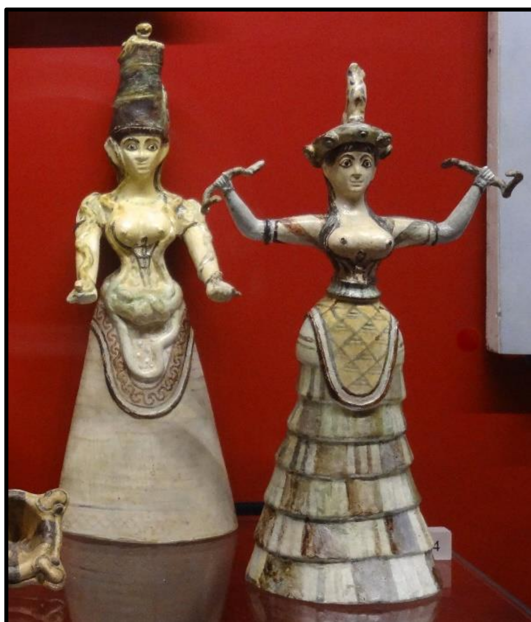

Slangengodin van Knossos, Herakleion

Op 14 juni 1994 kon ik in zaal IV van het archeologisch museum van Herakleion het slangengodinbeeldje fotograferen. Het bekendste beeldje (met de slangen) is 29,5 cm hoog. Mijn souvenirbeeldje (foto rechts onderaan) meet 15 cm en is een mooie kopie. Het werd ontdekt door Evans in het paleis van Knossos in een put dichtbij de troonzaal. Voor meer uitleg zie: https://brewminate.com/the-snake-goddess-of-ancient-minoa-an-enticing-mystery/ (9/11/2019).

In het Ashmolean Museum in Oxford zijn ook er ook twee van (mijn deelfoto van 17/06/2018).

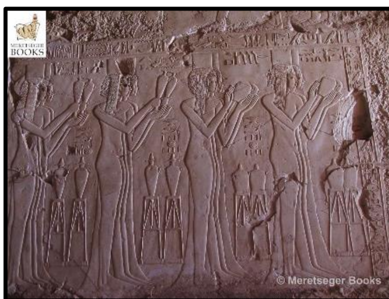

Prinsessen bij Kheruef, Luxor

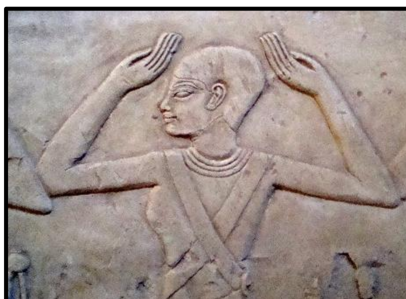
In het mooie grote graf van Kheruef (TT192) kon ik tijdens een tweede bezoek (14/02/2010) een detailopname maken – niettegenstaande de karige verlichting - van de hoofden van twee van de acht buitenlandse prinsessen aan het hof van Amenophis III, zie foto van François Olivier (derde paar).

Op de onderste foto (14/02/2010) zijn al de door de Egyptenaren overwonnen volkeren onderaan de troon van Amenophis III en Teje afgebeeld. De kleuren zijn nog mooi bewaard.

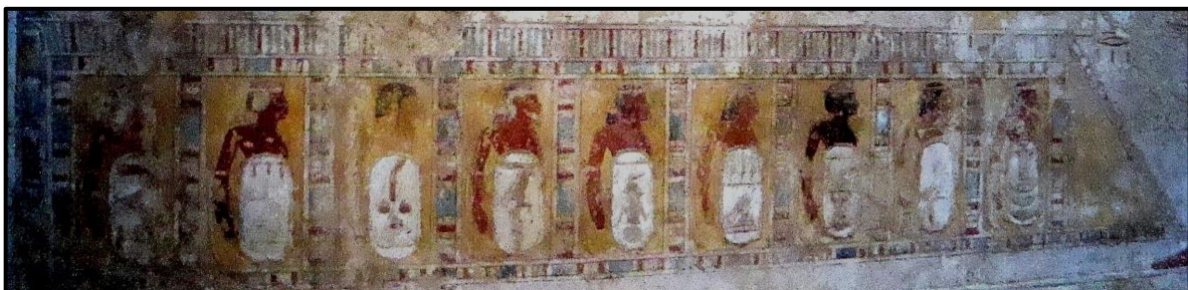
©François Olivier

danseres 14/02/2010

ingang graf 26/11/2001

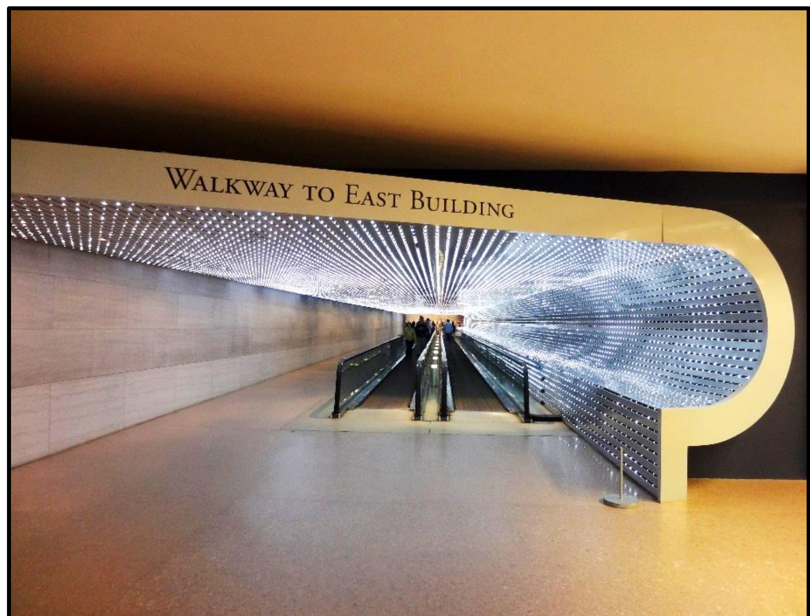

Vijf kleine meisjes in een museum

In de *National Gallery of Arts* (oostelijk gebouw) in Washington kon ik op 26/10/12 vijf kleine meisjes fotograferen. De schilderijen zijn van Theodoros Stamos, *North Carolina Landscape*, 1950 en van Clifford Still, *Yellow,* 1951.

De mooie ondergrondse doorgang naar het oostelijk gebouw van de *National Gallery of Arts*.

Kinderen op bezoek bij Picasso

In de *National Gallery of Arts* kon ik ook nog een foto nemen (26/10/12) van een groepje jonge kinderen voor schilderijen van Picasso. De begeleidende leerkracht had de *Family of Saltimbanques* (circusartiesten) van 1905 uitgekozen, wat een goede beslissing was. Links hing er nog *Le Gourmet* (1901) en rechts ervan *Madame Picasso* (1923).

De leerlingen lijken geïnteresseerd te zijn. Een jongen steekt zijn hand op. De foto is donkerder gemaakt opdat de schilderijen duidelijker zijn.

Egyptische danseres, Turijn

Een van de redenen om Turijn te bezoeken, was in het vernieuwde Egyptisch museum (Museo Egizio), het befaamde ostrakon van een danseres te bekijken. Op 7/09/2016 kan ik het zien onderaan in een kast. Het kalkstenen ostrakon, metende 10,5x16,8 cm, werd gevonden in Deir el-Medina (Luxor), 1300 v.Chr. Zij draagt gouden oorringen. Hieronder een detailfoto.

The Little Red Girl

Tijdens mijn bezoek aan de overzichtstententoontstelling van Modigliani in de Tate Modern op 27/03/18 kon ik in een zaal van de permanente tentoonstelling een mooie foto nemen. Als titel koos ik *The Little Red Girl* naar de Amerikaanse schilder James Whistler die ook dergerlijke titels gaf, zoals: *The Litle Blue Girl*, 1903.

Een mysterieuze oude triptiek

In het museum van Schone kunsten van Valencia (3/10/19) zag ik een mooie triptiek. Het waren vooral de levendige kleuren tegen een zwarte achtergrond die mij bekoorden. Het was de kruisiging van Christus van de Valenciaanse schilder Joan de Joanes (1507-1579). Daar ik het kruis niet zag op het middenpaneel zocht ik de beschrijving in *Wikimedia Commons* ervan op: *La obra representa a Jesucristo crucificado y acompañado por las santas mujeres.* Op het middenpaneel zijn alleen maar de drie Maria's zien en een hoofd in de linkerbovenhoek, maar geen kruisiging! Zie ook de foto van *Wikimedia Commons* onderaan rechts.

De vrouwen zijn: links Maria (moeder Gods), Maria Klopas (ook rechts onderaan in de detailfoto van *De Graflegging* (1603) van Caravaggio en Maria Magdalena. Het was waarschijnlijk zijn bedoeling de houding van de drie vrouwen weer te geven. Het hoofd bovenaan kan de maan voorstellen.

detail eigen foto

detail *Grafaflegging* (Caravaggio)

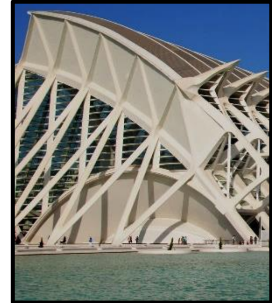

foto *Commons*

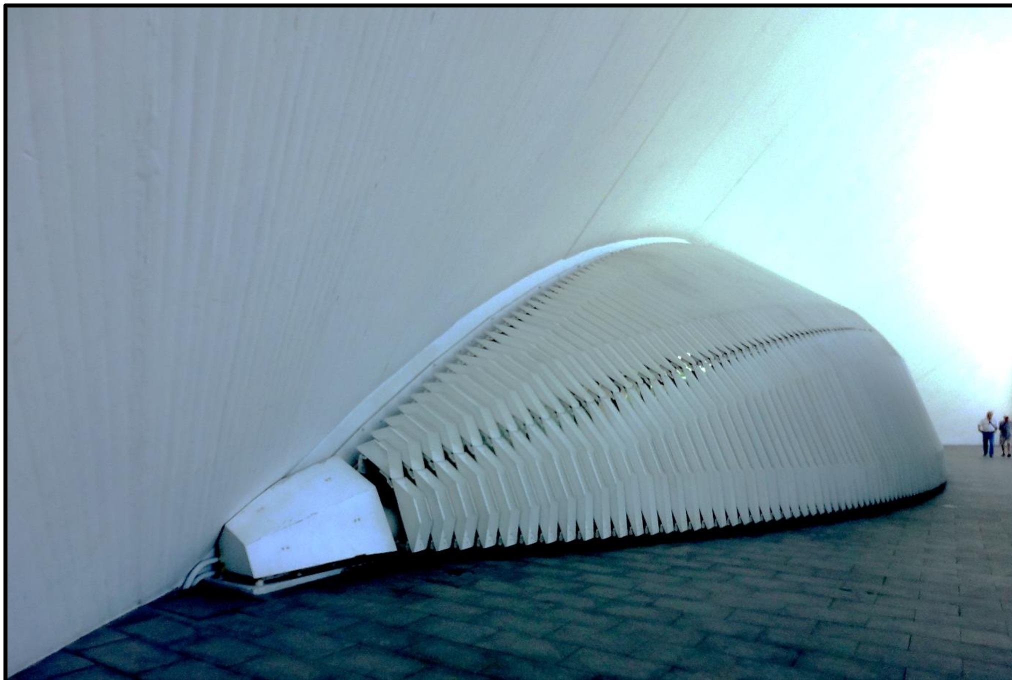
detail C*ommons*

Grisaille in Valencia

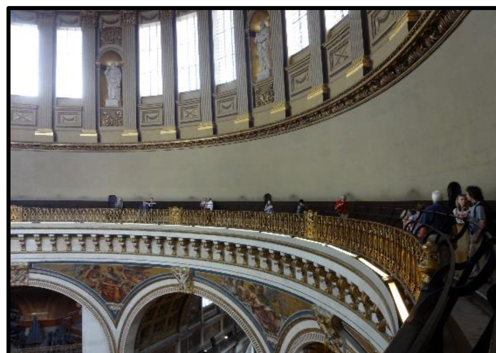

De volgende foto heb ik een grisaille genoemd, hoewel er toch een spoortje kleur te zien is. Tijdens een bezoek aan de 'Ciutat de las Artes y les Ciencias' in Valencia kon ik deze bijzondere foto nemen (4/10/19). Het is een deel van een holle ruimte aan de ingang van het museum van de wetenschappen, zie detailfoto hiernaast (bron *internet*) met de bijzondere eigenschap, dat er van de ene hoek van de boog naar de andere kan worden gesproken over een afstand van 70 m! Het deed me denken aan de Whispering Gallery in de St Paul's Cathedral in Londen (foto 6/08/2014).

In de National Gallery in Londen (6/11/2019) zag ik een bekende grisaille van Pieter Breugel de Oude. Het kleine schilderij (24,1 x 34,4 cm), *Christ and the Woman Taken in Adultary*, was in leen van het Courtauld Institute in Somerset House.

De *Temeraire* van Turner in de National Gallery, Londen

Hoewel ik al een aantal keren de National Gallery kortstondig heb bezocht, had ik op 6/11/2019 meer tijd. Turner zou er te zien zijn in zaal 34, wat mij verwonderde, omdat de meeste Turners in de Tate Britain hangen. En wat een Turner! In het midden van een wand, goed belicht, zag ik het prachtige, *The Fighting Temeraire tugged to her last Berth to be broken up, 1838*, 1939, 60,7 x 121,6 cm, een ware kleurensymfonie! Voor mij is het de mooiste Turner. In 2005 werd het schilderij door de Britse bevolking tot het meest favoriete Britse schilderij verkozen.

Het schip, te water gelaten in 1798, wordt door een sleepboot in 1838 naar zijn laatste rustplaats gebracht. Het speelde een belangrijke rol bij de slag van Trafalgar in 1805, meer op *Wikipedia*.

(Oostende, 12 april 2020)